

60. [*] ఏమీ? ఆయనేకాడా? ఆకాశాలనూ మరియు భూమినీ సృష్టించినవాడు మరియు మీ కొరకు ఆకాశం నుండి నీటిని కురిపించినవాడు? దానితో మేము మనోహరమైన తోటలను సృష్టించాము. వాటిలో ఒక్క చెట్టును కూడా మొలిపించటం మీకు సాధ్యమయ్యే పని కాదు కదా? ఏమీ? అల్లాహ్‌తో బాటు మరొక దేవుడు ఎవడైనా ఉన్నాడా? అలా కాదు! వారే (ఇతరులను) ఆయనకు సమానులుగా చేసే ప్రజలు!

61. ఏమీ? ఆయనే కాడా? భూమినీ నివాస స్థలంగా చేసి,²⁸ దానిమధ్య నదులను ఏర్పరచి, అది కదలకుండా దానిపై పర్వతాలను మేకులుగా నాటిన వాడు మరియు రెండు సముద్రాలమధ్య అడ్డుతెరను నిర్మించిన వాడు?²⁹ ఏమీ? అల్లాహ్‌తో పాటు మరొక దేవుడు ఎవడైనా ఉన్నాడా? వాస్తవానికి చాలా మంది ఇది తెలుసుకోలేరు.

62. ఏమీ? ఆయనే కాడా? బాధితుడు వేడు కొన్నప్పుడు అతడి మొరను ఆలకించి ఆపదను తొలగించేవాడు³⁰ మరియు భూమిలో మిమ్మల్ని ఉత్తరాధికారులుగా చేసినవాడు?³¹ ఏమీ? అల్లాహ్‌తో పాటు మరొక దేవుడు ఎవడైనా ఉన్నాడా? మీరు ఆలోచించేది చాలా తక్కువ.

63. ఏమీ? ఆయనే కాడా? నేల మరియు సముద్రాల అంధకారంలో మీకు మార్గదర్శకత్వం చేసేవాడు మరియు తన కారుణ్యానికి ముందు గాలులను శుభవార్తలతో పంపేవాడు?³² ఏమీ? అల్లాహ్‌తో పాటు మరొకదేవుడు ఎవడైనా

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ
أَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتِ بَهْجَةٍ مَّا
كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا ۗ عَالِيَهُ
مَعَ اللَّهِ ۗ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْبُؤُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَ جَعَلَ
خِلَافَهَا أَنْهَارًا وَ جَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَ
جَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ عَالِيَهُ
مَعَ اللَّهِ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَ
يَكْشِفُ السُّوءَ وَ يَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ
الْأَرْضِ ۗ عَالِيَهُ مَعَ اللَّهِ ۗ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَ
الْبَحْرِ وَ مَنْ يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا
بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۗ عَالِيَهُ مَعَ اللَّهِ ۗ

28) చూడండి, 77:25-26.

29) చూడండి, 25:53.

30) చూడండి, 17:67 మరియు 27:53.

31) చూడండి, 2:30.

32) చూడండి, 7:57.

ఉన్నాడా? వారు సాటిగా కల్పించే భాగస్వాముల కంటే అల్లాహ్ అత్యున్నతుడు!

64. ఏమీ? ఆయనేకాడా? సృష్టినీ తొలిసారి ప్రారంభించి, తరువాత దానిని మరల ఉనికిలోకి తేగలవాడు మరియు మీకు ఆకాశం నుండి మరియు భూమి నుండి జీవనోపాధిని సమకూర్చేవాడు.³³ ఏమీ? అల్లాహ్ తో పాటు మరొక దేవుడు ఎవడైనా ఉన్నాడా? వారితో అను: "మీరు సత్యవంతులే అయితే మీ నిదర్శనాన్ని తీసుకురండి!"

65. వారితో అను: "ఆకాశాలలోను మరియు భూమిలోను ఉన్న అగోచరవిషయ జ్ఞానం గలవాడు అల్లాహ్ తప్ప మరొకడు లేడు.³⁴ మరియు వారు తిరిగి ఎప్పుడు లేపబడతారో కూడా వారికి తెలియదు."

66. వాస్తవానికి, పరలోక జీవితం గురించి వారి జ్ఞానం శూన్యమే. అలా కాదు! దానిని గురించి వారు సంశయంలో పడివున్నారు. అలా కాదు! దాని విషయంలో వారు అంధులై పోయారు.

67. సత్య-తిరస్కారులు అంటారు: "ఏమీ? మేమూ మరియు మా తండ్రి-తాతలు మట్టిగా మారిపోయిన తరువాత కూడా వాస్తవానికి మరల (సజీవులుగా) వెలకి తీయబడతామా?"

تَعْلَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

أَمْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ عَالِمٌ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٣٥﴾

بَلِ ادْرِكْ عَلَيْهِمْ فِي الْآخِرَةِ ۚ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْهَا ۚ بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُنَا إِنَّا لِلْمُحْرَجُونَ ﴿٣٧﴾

33) చూడండి, 10:31.

34) అగోచరజ్ఞానం అల్లాహ్ (సు.త.)కు తప్ప మరెవ్వరికీ లేదు. ప్రవక్త ('అల్లెహిమ్ స.) లకు అల్లాహ్ (సు.త.) వహీ ద్వారా తెలిపిన జ్ఞానం మాత్రమే ఉంటుంది. 'అయి'షహ్ (ర.'అన్సా) కథనం: "ఎవడైతే ప్రవక్తకు రేపు కాబోయే విషయాల గురించి జ్ఞానముందని భావిస్తాడో, అతడు అల్లాహ్ (సు.త.) మీద పెద్ద అపనిందమోపుతున్నాడు. ఎందుకంటే! అల్లాహ్ (సు.త.) అంటున్నాడు: 'భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న అగోచరవిషయాల జ్ఞానం కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.) కే ఉంది.' " ('స'హీహ్ బు'ఖారీ, నం. 4855, 'స'హీహ్ ముస్లిం, నం. 287, తిర్మిజి' నం. 3068) ఖతాదా (ర'ది.'అ.) అన్నారు: 'అల్లాహ్ (సు.త.) నక్షత్రాలను మూడు విషయాల కొరకు పుట్టించాడు: (i) ఆకాశపు అలంకరణ కొరకు, (ii) (రాత్రిలో) మార్గదర్శకానికి (దారి తెలుసుకోవటానికి), (iii) షైతాన్లను తరిమికొట్టడానికి. కాని అల్లాహ్ (సు.త.) ఆదేశాలను ఎరుగనివారు వాటి ద్వారా అగోచరజ్ఞానం (జ్యోతిష్యం) చెప్పుతామని ఇతరులను మోసగిస్తున్నారు. వారు పలికేవన్నీ మోసపుమాటలే, అబద్ధాలే. (ఇబ్నె-కసీర్).

68. "వాస్తవానికి ఇంటకు పూర్వం కూడా మాకు మరియు మా తండ్రితాతలకు ఇదేవిధంగా వాగ్దానం చేయబడింది. ఇవి కేవలం పూర్వకాలపు గాథలు మాత్రమే."

69. వారితో అను: "భూమిలో ప్రయాణం చేసి చూడండి. అపరాధుల గతి ఏమయిందో!"

70. మరియు నీవు వారి గురించి దుఃఖపడకు మరియు వారి కుట్రలకు బాధపడకు.

71. వారంటున్నారు: "మీరు సత్యవంతులే అయితే! ఈ వాగ్దానం ఎప్పుడు పూర్తి కానున్నది?"

72. వారితో అను: "మీరు దేనిని (ఏ శిక్షను) గురించి తొందరపెడుతున్నారో? అందులోని కొంత భాగం బహుశా మీకు సమీపంలోనే ఉండవచ్చు!"³⁵

73. "మరియు నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు మానవులపై ఎంతో అనుగ్రహం కలవాడు, కాని వారితో చాలామంది కృతజ్ఞులు చూపరు."

74. మరియు నిశ్చయంగా, వారి హృదయాలు ఏమి దాస్తున్నాయో మరియు ఏమి వ్యక్తపరుస్తున్నాయో, నీ ప్రభువుకు బాగా తెలుసు.

75. మరియు ఆకాశంలో మరియు భూమిలో అగోచరంగా ఉన్నది ఏదీ కూడా, స్పష్టమైన ఒక గ్రంథంలో వ్రాయబడకుండా లేదు.³⁶

76. నిశ్చయంగా, ఈ ఖుర్ఆన్ ఇస్రాాయిల్ సంతతి వారు విభేదిస్తూ వున్న పెక్కువిషయాల వాస్తవాన్ని వారికి తెలుపుతున్నది.

77. మరియు నిశ్చయంగా, ఇది విశ్వాసులకు మార్గదర్శిని మరియు కారుణ్యం.

78. నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు వారి మధ్య న్యాయంగా తీర్పు చేస్తాడు. ఆయన సర్వ శక్తిమంతుడు, సర్వజ్ఞుడు.

لَقَدْ وَعَدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ

قَبْلُ إِنَّ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا

كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي

صَبِيحٍ مِّمَّا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ

صَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ

بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَ

لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ

صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٥﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَنْقُضُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ

أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

وَإِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ ۗ وَ

هُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾

35) ఇది బర్త్రో యుద్ధాన్ని సూచిస్తోంది.

36) దీని అర్థం: లోహా మహాపూజ్.

79. కావున నీవు అల్లాహ్‌పై ఆధారపడి ఉండు. నిశ్చయంగా, నీవు స్పష్టమైన సత్యంపై ఉన్నావు.

80. నిశ్చయంగా, నీవు మృతులకు వినిపింపజేయలేవు మరియు వీవు త్రిప్పి మరలిపోయే చెవిటి వారికి కూడా నీ పిలుపును వినిపింపజేయలేవు.³⁷

81. మరియు నీవు అందులను మార్గభ్రష్టత్వం నుండి తొలగించి, వారికి మార్గదర్శకత్వం చేయలేవు. మా సూచనలను (ఆయాత్‌లను) విశ్వసించి, అల్లాహ్‌కు విధేయులు (ముస్లింలు) అయ్యే వారికి మాత్రమే నీవు (నీ మాటలను) వినిపించగలవు. (1/8)

82. * మరియు వారిని గురించిన (శిక్ష) వాగ్దానం పూర్తికానున్నప్పుడు,³⁸ మేము వారి కొరకు భూమి నుండి ఒక జంతువును బయటికి తీస్తాము.³⁹ అది వారితో నిశ్చయంగా, మానవులు మా సూచనలను (ఆయాత్‌లను) నమ్మేవారు కాదని చెబుతుంది.

83. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి) ఆ రోజు (పునరుత్థానదినమున) మేము ప్రతి జాతివారిలో నుండి మా సూచనలను అసత్యాలని తిరస్కరించిన జనసమూహాన్ని సమీకరిస్తాము. మరియు వారు (వారి పాపాల ప్రకారం) వివిధ వరుసలలో నిలబెట్టబడతారు.

84. చివరకు అందరూ వచ్చినతరువాత వారి (ప్రభువు) వారిని ప్రశ్నిస్తాడు: "ఏమీ? మీరు నా సూచనలను, మీ జ్ఞానంతో గ్రహించకుండానే

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ

الْمُبِينِ ③

إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمَعُ

الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ④

وَمَا أَنْتَ بِهَادِيَ الْعُمْيِ عَنْ

ضَلَّتِهِمْ ⑤ إِنَّ تَسْمِعَ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ

بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ ⑥

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا

لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ

النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ⑦

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا

مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ

يُوزَعُونَ ⑧

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَ

لَمْ تَحْبَطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَا ذَا كُنْتُمْ

37) ఈ ఆయాత్ సత్య-తిరస్కారులను గురించి చెప్పుతోంది. వారి బుద్ధి సత్యాన్ని గ్రహించ కున్నది కావున వారు మృతులుగా పేర్కొనబడ్డారు.

38) ఎప్పుడైతే మంచిని ఆదేశించేవాడు మరియు చెడునుండి నిరోధించేవాడు ఎవ్వడూ ఉండడం!

39) దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రవచనం: 'పునరుత్థానదినం అంతవరకు రాదు, ఎంతవరకైతే మీరు పది సంకేతాలు చూడరో!' ఆ పది సంకేతాలలో ఈ జంతువు ఒకటి, ('స'హీ'హ్ ముస్లిం). మరొక 'హదీస్'లో ఉంది: అన్నిటి కంటే మొదటి సంకేతం, సూర్యుడు తూర్పు నుండి గాక పడమర నుండి ఉదయించడం. ('స'హీ'హ్ ముస్లిం).

వాటిని అసత్యాలని తిరస్కరించారా? ఇదిగాక మీరు ఏమి చేస్తూ ఉండేవారు?"

85. మరియు వారు చేసిన దుర్మార్గం వలన వారికి చేయబడిన వాగ్దానం (శిక్ష) పూర్తి అవుతుంది, కావున వారేమీ మాట్లాడలేరు.

86. ఏమి? వారికి తెలియదా? మేము రాత్రిని వారు విశ్రాంతి పొందటానికి మరియు పగటిని (చూడగలగటానికి) ప్రకాశవంతంగా చేశామని? ⁴⁰ నిశ్చయంగా, విశ్వసించేవారికి ఇందులో ఎన్నో సూచనలున్నాయి.

87. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి) బాకా ('సూర్) ఊదబడే దినమున - అల్లాహ్ కోరిన వారు తప్ప ⁴¹ - ఆకాశాలలోను మరియు భూమిలోను ఉన్నవన్నీ భయంతో కంపించి పోతాయి. ⁴² మరియు అన్నీ అత్యంత వినమ్రతలో ఆయన ముందు హాజరవుతాయి.

88. మరియు నీవు పర్వతాలను చూసి అవి స్థిరంగా ఉన్నాయని అనుకుంటున్నావు. కాని అవి అప్పుడు మేఘాలవలే ఎగురుతూ పోతుంటాయి. ఇది అల్లాహ్ కార్యం! ఆయన ప్రతి కార్యాన్ని నేర్పుతో చేస్తాడు. నిశ్చయంగా, మీరు చేసేదంతా ఆయన ఎరుగును. ⁴³

89. మంచి పనులుచేసి వచ్చినవారికి, అంత కంటే మంచి (ప్రతిఫలం) ఉంటుంది. మరియు వారు ఆ దినపు మహా భీతి నుండి సురక్షితంగా

تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

لَا يَنْطِقُونَ ﴿٢٨﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنُومًا
فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ

لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٩﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي

السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ

شَاءَ اللَّهُ ۗ وَكُلُّ أَتَوْهُ دٰخِرِينَ ﴿٣٠﴾

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدًا وَ

هِيَ تَمْرٌ مَّرَّ السَّحَابِ ۗ صُنِعَ اللَّهُ

الَّذِي آتَيْنَا كُلَّ شَيْءٍ ۗ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا

تَفْعَلُونَ ﴿٣١﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا

وَهُمْ مِّنْ فَزَعِ يَوْمِئِذٍ آمِنُونَ ﴿٣٢﴾

40) చూడండి, 10:67 మరియు 40:61.

41) ఎవరా అల్లాహ్ (సు.త.) కోరినవారు? ఇమామ్ షాకాని ప్రకారం: వారు దేవదూతలు, దైవ ప్రవక్తలు, అమరవీరులు (ఘోహదా) మరియు విశ్వాసులందరూ!

42) 'సూర్': బాకా, లేక కోమ్ము, దానిని ఇస్రాఫీల్ ('అ.స.) అల్లాహ్ (సు.త.) ఆజ్ఞతో ఊదుతారు. ఇది రెండు సార్లు లేక అంత కంటే ఎక్కువ సార్లు ఊదబడుతుంది. మొదట ఊదబడినప్పుడు సమస్త (జీవరాసులు) భయంతో స్పృహ కోల్పోతారు. రెండవసారి ఊదబడినప్పుడు అందరూ చనిపోతారు. మూడవ సారి ఊదినప్పుడు అందరూ తమగోరిల నుండి లేచివస్తారు. మరికొందరి ప్రకారం నాలుగవ సారి బాకా ఊదబడినప్పుడు అందరూ మైదానంలో సమీకరించబడతారు.

43) చూడండి, 14:48 మరియు 20:105-107.

ఉంటారు. ⁴⁴

90. మరియు చెడు పనులుచేసి వచ్చినవారు నరకాగ్నిలోకి బోర్లా త్రోయబడతారు. (వారితో అనబడుతుంది): "మీకు ఇవ్వబడే ప్రతిఫలం మీ కర్మలకు బిన్నంగా ఉండగలదా?"

91. (ఓ ముహమ్మద్! వారితో ఇలా అను): "నిశ్చయంగా, ఈ (మక్కా) నగరపు ప్రభువునే ఆరా ధించాలని నాకు ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది. ఆయనే! దీనిని పవిత్ర క్షేత్రంగా చేశాడు ⁴⁵ మరియు ప్రతివస్తువు ఆయనకు చెందినదే! మరియు నేను ఆయనకు విధేయుడనై (ముస్లింనై) ఉండాలని నాకు ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది.

92. మరియు ఈ ఖుర్ఆన్‌ను చదివి వినిపించాలని కూడా (ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది). కావున మార్గదర్శకత్వం పొందినవాడు తన మేలుకే, మార్గదర్శకత్వం పొందుతాడు. మరియు మార్గ బ్రష్టుడైనవాడితో అను: "నిశ్చయంగా, నేను హెచ్చరిక చేసేవాడను మాత్రమే!"

93. వారితో (ఇంకా) ఇలా అను: "సర్వ స్తోత్రాలకు అర్హుడు అల్లాహ్ మాత్రమే! త్వరలోనే ఆయన మీకు తన సూచనలను చూపుతాడు, అప్పుడు మీకు తెలుస్తుంది. ⁴⁶ మరియు మీరు చేస్తున్న కార్యాలను నీ ప్రభువు ఎరుగకుండా లేడు!"

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ
وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ
الْبَلَدِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ
وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ تَلَوْا الْقُرْآنَ فَمِنْ اهْتَدَى
فَأَنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ
فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سُبْحَانَهُ
فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

44) చూడండి, 21:103.

45) చూడండి, 3:96 'హల్లముహ్' అంటే ఈ నగరంలో రక్షప్తసారం (హత్యచేయటం, ఇతరులపై దౌర్జన్యం, అన్యాయం చేయటం, వేటాడటం, చెట్లను నరకటం, ముల్లకూడా తొంపటం నిషేధింపబడింది. ('స'హీహ్ బుఖారీ).

46) చూడండి, 41:53.

28. సూరహ్ అల్-ఖుస'స్

అల్-ఖుస'స్: కథలు, వృత్తాంతాలు. ఈ పేరు 25వ ఆయత్లో ఉంది. ఇందులో 88 ఆయతులున్నాయి. ఈ సూరహ్లో చాలామట్టుకు మూసా ('అ.స.) గాథ ఉంది. ఇది చివరి మక్కాహ్ కాల్పు సూరహ్లలో ఒకటి. ఇది సూరహ్ అల్-ఇస్రా (17)కు ముందు అవతరింపజేయబడింది. ఆయత్ 85 దైవప్రవక్త ('స'అస) యొక్క ప్రార్థన సమయంలో జహీసాలో అవతరింపజేయబడింది. అల్లాహ్ (సు.త.) తప్ప మరొక ఆరాధ్యనీయుడు లేడు. ఆ నిత్యుడు, అల్లాహ్ (సు.త.) తప్ప ప్రతీదీ నశింపనున్నది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. 'తా-సీన్-మీమ్.
2. ఇవిస్పష్టమైన గ్రంథసూచనలు (ఆయాత్).¹
3. విశ్వసించే ప్రజల కొరకు, మేము మూసా మరియు ఫిరోజెన్ల యొక్క నిజ వృత్తాంతాన్ని నీకు వినిపిస్తున్నాము.
4. నిశ్చయంగా, ఫిరోజెన్ భూమి మీద అపాంశారంలో ప్రవర్తిస్తూ ఉండేవాడు. మరియు అందులోని ప్రజలను వర్షాలుగా విభజించి, వారిలోని ఒకతగ వారిని నీచపరచి వారిపుత్రులను వధిస్తూ ఉండేవాడు.² మరియు వారి స్త్రీలను బ్రతుకనిచ్చే వాడు. నిశ్చయంగా అతడు దౌర్జన్యపరులలోని వాడిగా ఉండేవాడు.
5. మరియు భూమి మీద అణచివేయబడిన వారిని కనికరించాలని మరియు వారిని నాయకులుగా చేయాలని మరియు వారిని వారసులుగా చేయాలని మేము కోరాము.³
6. మరియు (ఇస్రాయిల్ సంతతి) వారికి భూమిలో అధికారం బసంగాలని⁴ మరియు ఫిరోజెన్, హమాన్⁵ మరియు వారి సైనికులకు - దేనిని గురించైతే (ఫిరోజెన్ జాతి) వారు భయ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طس
تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ
نَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَ
فِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ
أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةً
مِنْهُمْ يُدَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي
نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ
وَ نُرِيدُ أَنْ نَبُنَّ عَلَى الَّذِينَ
اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ
أَيَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ
وَ نُبَيِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَ نُرِي
فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ وَ جُنُودَهُمَا مِنْهُمْ

1) చూడండి, 12:1.
2) వీరు ఇస్రాయిల్ సంతతివారు. ఫిరోజెన్ జాతివారు వీరిని బానిసలుగాచేసి హింసించేవారు.
3) చూడండి, 7:137.
4) ఇక్కడ అర్థున, భూమి అంటే కనాన్ (ఫూమ్).
5) హమాన్, ఫిరోజెన్ యొక్క ముఖ్య నాయకుడు. చూడండి, 40:36-37.

పడుతూ ఉండేవారో ⁶ - అదే, వారికి చూపాలని!
 7. మేము మూసా తల్లి మనస్సులో ఇలా ⁷
 సూచించాము: "నీవు అతనికి (మూసాకు) పాలు
 ఇస్తూఉండు. కాని అతనికి ప్రమాదమున్నదని,
 నీవు భావిస్తే అతనిని నదిలో విడిచిపెట్టు. ⁸
 మరియు నీవు భయపడకు మరియు
 దుఃఖించకు; నిశ్చయంగా మేము అతనిని నీ
 వద్దకు తిరిగి చేర్చుతాము. మరియు అతనిని
 (మా) సందేశహారులలో ఒకనిగా చేస్తాము!"
 8. తరువాత ఫిరోజెన్ కుటుంబంవారు ⁹ -
 తమకు శత్రువై, దుఃఖకారణుడవటానికి - అతనిని
 ఎత్తుకున్నారు. నిశ్చయంగా ఫిరోజెన్, హామాన్
 మరియు వారి సైనికులు పాపిష్టులు!
 9. మరియు ఫిరోజెన్ భార్య (అతనిలో) ఇలా
 అన్నది: "ఇతను నీకూ మరియు నాకూ కంటి
 చలువ! ఇతనిని చంపకు, బహుశా ఇతడు మనకు
 ఉపయోగకారి కావచ్చు! లేదా మనం ఇతనిని
 కుమారునిగా చేసుకోవచ్చు!" ¹⁰ కాని వారు
 (వాస్తవాన్ని) తెలుసుకోలేక పోయారు.
 10. మరియు మూసా తల్లి హృదయం తల్లడిల్లి
 పోయింది. ఆమె విశ్వసించినవారిలో ఉండటానికి
 మేము, ఆమె హృదయాన్ని దృఢపరచి ఉండక
 పోతే, ఆమె అతనిని (మూసాను) గురించి అంతా
 బట్టబయలు చేసిఉండేది.
 11. ఆమె, అతనిసోదరిలో (మూసాసోదరిలో) ¹¹
 అన్నది: "అతని వెంట వెళ్ళు." కావున ఆమె

مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ①
 وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ
 فَإِذَا خَفَتْ عَلَيْهِ فَأَلْقَيْهِ فِي الْيَمِّ وَلَا
 تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَآدُّوهُ إِلَيْكِ وَ
 جَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ②
 فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ
 عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ
 وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ③
 وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قَرَّتْ عَيْنِي
 وَإِنَّ لِي لَأَنْ تَقْتُلُوهُ ④ عَسَىٰ أَنْ
 يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا
 يَشْعُرُونَ ⑤
 وَاصْبِحْ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فُرْعَانًا ⑥
 كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَّنَا عَلَىٰ
 قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑦
 وَقَالَتْ لِإِخْتِهِ قُصِّبِهِ فَبَصُرَتْ بِهِ

6) అంటే, ఇస్రాయిల్ సంతతివారి ద్వారా తమ నాశనం కావచ్చనే ఏ భయంవల్లనైతే ఫిరోజెన్
 జాతివారు ఇస్రాయిల్ సంతతివారి మగ సంతానాన్ని హత్యచేస్తూ ఉండేవారో - దానినే వారికి
 సత్యం చేసి చూపటానికి.
 7) వాహి: అంటే ఇక్కడ ఆమె మనస్సులో ఆలోచన పుట్టించడం.
 8) చూడండి, 20:39.
 9) అంటే ఫిరోజెన్ భార్య. ఇంకా చూడండి, 66:11.
 10) వారికి సంతానం లేనందుకు ఆమె అతనిని ('అ.స.ను) కుమారునిగా చేసుకోదలచింది.
 11) మూసా ('అ.స.) సోదరిమణి పేరు మర్యమ్ బిన్త 'ఇమాన్ మరియు 'ఈసా ('అ.స.) తల్లి
 పేరు కూడా మర్యమ్ బిన్త 'ఇమాన్.

దూరం నుండియే అతనిని గమనించసాగింది. కానీ వారది గ్రహించ లేక పోయారు. (1/4)

12. * మరియు మేము అతనిని (ఇతరుల) పాలు త్రాగకుండా మొదటనే నిషేధించి ఉన్నాము. (అతని సోదరి) వారితో అన్నది: "మీ కొరకు అతనిని, (పాలిచ్చి) పోషించగల ఒక కుటుంబం వారిని నేను మీకు చూపనా? మరియు వారు అతనిని మంచిగా చూసుకొనేవారై ఉంటారు."

13. ఈ విధంగా మేము అతనిని (మూసాను) - అతని తల్లి కళ్ళపై చల్లబడటానికి, ఆమె దుఃఖించ కుండా ఉండటానికి మరియు అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమైనదని ఆమె తెలుసుకోవటానికి - తిరిగి ఆమెవద్దకు చేర్చాము. కానీ వాస్తవానికి, చాలా మందికి ఇది తెలియదు.

14. మరియు అతను (మూసా) యుక్త వయస్సుకు చేరి పరిపూర్ణుడు అయినప్పుడు, మేము అతనికి వివేకాన్ని మరియు జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాము. మరియు ఈ విధంగా, మేము సజ్జనులకు ప్రతిఫలాన్ని ఇస్తూ ఉంటాము. ¹²

15. మరియు (ఒకరోజు) నగరవాసులు ఏమరు పాటులో ఉన్నప్పుడు, అతను నగరంలోకి ప్రవేశించాడు, అతను అక్కడ ఇద్దరు వ్యక్తులు పోట్లాడుకోవడం చూశాడు వారిలో ఒకడు అతని జాతికి చెందినవాడు, మరొకడు విరోధి జాతికి చెందిన వాడు. అతని జాతికి చెందినవాడు, విరోధి జాతివానికి వ్యతిరేకంగా సహాయపడమని అతనిని (మూసాను) అర్థించాడు. మూసా అతనిని ఒక గుడ్డుగుడ్డాడు. అది అతనిని అంతమొందించింది. (అప్పుడు) అతను (మూసా) అన్నాడు: "ఇది వై'తాన్ పనే! నిశ్చయంగా, అతడు శత్రువు మరియు స్పష్టంగా దారి తప్పించేవాడు." ¹³

عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝

وَ حَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلٍ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ

يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِحُونَ ۝

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۗ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝

وَ دَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شَيْعَتِهِ وَ هَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ ۖ فَاسْتَعَاثَهُ الَّذِي مِّنْ شَيْعَتِهِ عَلَىٰ الَّذِي مِّنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۖ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ ۗ إِنَّهُ عَدُوُّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ۝

12) చూడండి, 12:22.
13) దైవప్రవక్త ప్రవచనం: 'తెగల కొరకు, తెగల పేరట కృషిచేసేవాడూ మరియు తెగలకొరకు పోరాడే వాడూ మరియు తెగల కొరకు మరణించేవాడూ మాలోనివాడు కాడు!' (అబూ-దావూద్

16. (మూసా) ఇలా ప్రార్థించాడు: "ఓ నా ప్రభూ! నాకు నేను అన్యాయం చేసుకున్నాను. కావున నన్ను క్షమించు!" (అల్లాహ్) అతనిని క్షమించాడు. నిశ్చయంగా, ఆయన క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత. ¹⁴

17. (మూసా) అన్నాడు: "ఓ నా ప్రభూ! నీవు నాకు మహోపకారం చేశావు. కావున నేను ఇక ఎన్నటికీ నెరస్తులకు సహాయపడను!"

18. మరుసటి రోజు ఉదయం అతను (మూసా) భయపడుతూ అతి జాగ్రత్తగా (ఇటూ అటూ చూస్తూ) నగరంలోకి వెళ్ళాడు. అప్పుడు అకస్మాత్తుగా అంతకు ముందురోజు, అతనిని సహాయానికి పిలిచినవాడే, మళ్ళీ సహాయానికై అరవ సాగాడు. మూసా వానిలో అన్నాడు: "నిశ్చయంగా నీవు స్పష్టమైన తప్పు దారికి లాగేవాడవు!" ¹⁵

19. ఆ తరువాత అతను తమ ఇద్దరికీ విరోధి అయిన వాడిని గట్టిగా పట్టుకోబోగా, అతడు అరిచాడు: "ఓ మూసా! ఏమి? నీవు నిన్న ఒక వ్యక్తిని చంపినట్లు నన్ను కూడా చంపదలచు కున్నావా? నీవు ఈ దేశంలో క్రూరునిగా మారి ఉండదలచుకున్నావా? సద్వర్తనునిగా ఉండ దలుచుకో లేదా?"

20. మరియు ఒక వ్యక్తి నగరపు ఒకవైపు నుండి పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఇలా అన్నాడు: "ఓ మూసా! నాయకులందరూ కలిసి నిన్ను హత్యచేయాలని సంప్రదింపులు చేస్తున్నారు. కావున నీవు వెళ్ళిపో, నేను నిశ్చయంగా, నీ శ్రేయోభిలాషిని!"

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ⑩

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ⑪

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ ⑫ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُبِينٌ ⑬

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا ⑭ قَالَ يَبُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ ⑮ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ⑯

وَ جَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى ⑰ قَالَ يُبُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ⑱

- 'జబైర్ ఇబ్నె ముల్కీ ఇమ్ - కథనం ఆధారంగా) దీని భావం అడుగగా అతను ('స'అస) అన్నారు: 'అన్యాయం విషయంలో తమవారికి సహాయపడటం.'

14) ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చంపకున్నా, ఒక మానవుని హత్య జరిగింది. దానికి మూసా ('అ.స.) పశ్చాత్తాపపడి క్షమాపణ వేడుకుంటే, అల్లాహ్ (సు.త.) అతనిని క్షమించాడు.

15) ఇబ్నె 'అబ్బాస్ మరియు ముఖాతిల్ (ర'ది. 'అస్తుమ్)ల కథనం ప్రకారం ఆ ఇస్రాాయిల్ వంశీయుడు సత్య-తిరస్కారి.

21. అప్పుడతను భయపడుతూ, అతి జాగ్రత్తగా అక్కడ నుండి బయలుదేరాడు. అతను ఇలా ప్రార్థించాడు: "ఓ నా ప్రభూ! నన్ను దుర్మార్గుల నుండి కాపాడు!"

22. ఆ తరువాత అతను మద్యం వైపుకు బయలుదేరుతూ, ఇలా అనుకున్నాడు: "బహుశా, నా ప్రభువు నాకు సరైనమార్గం వైపునకు మార్గదర్శకత్వం చేస్తున్నాడు!"¹⁶

23. ఇక అతను మద్యం లోని ఒక బావి వద్దకు చేరుకున్నప్పుడు; అక్కడ చాలామంది ప్రజలు, తమ తమ పశువులకు నీరు త్రాగించ టాన్ని మరియు వారికి దూరంగా ఒక ప్రక్కన ఇద్దరు స్త్రీలు తమ పశువులను ఆపుతూ ఉండటాన్ని చూశాడు. (మూసా) ఆ స్త్రీలను అడి గాడు: "మీరిద్దరి చిక్క ఏమిటి?" వారిద్ద రున్నారు: "ఈ పశువుల కాపరులంతా పోయి వరకు మేము (మాపశువులకు) నీరు త్రాపలేము. మరియు మా తండ్రి చాలా వృద్ధుడు."

24. అప్పుడు అతను వారిద్దరి పశువులకు నీరు త్రావాడు. తరువాత నీడలోకి పోయి ఇలా ప్రార్థించాడు: "ఓ నా ప్రభూ! నీవు నాపై ఏ మేలును అవతరింపజేసినా, నేను దాని ఆవశ్యకత గలవాడనే!"

25. తరువాత ఆ ఇద్దరిలో ఒకామె సిగ్గు పడుతూ మెల్లగా అతని వద్దకు వచ్చి ఇలా అన్నది: "వాస్తవానికి నా తండ్రి - నీవు మా కొరకు (మా పశువులకు) నీరు త్రాపించినందుకు -

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ۗ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ ۗ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ ۗ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ۗ قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصَدِرَ الرِّعَاءَ ۗ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾

فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰ إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَىٰ اسْتِحْيَاءٍ ۗ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا

16) మద్యం అక్కడ నివసించే ప్రజల తెగపేరు. వారు అమోరైట్ (Amorite) తెగకు చెందిన 'అరబ్బులు. యూదుల సంతతిలో వారికి దగ్గరి సంబంధం ఉండెను. చూడండి, 7:85. ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.) కుమారుడైన ఇస్హాఖ్ ('అ.స.) యొక్క కుమారుడగు య'అబూబ్ ('అ.స.), మరొక పేరు ఇస్సాయి'ల్. ఆ పేరులోనే పిలువబడే అతని పన్నెండుమంది కుమారుల సంతతివారే ఇస్సాయి'ల్ సంతతివారు (బనీ-ఇస్సాయి'ల్).

ప్రతిఫలమివ్వటానికి, నిన్ను పిలుస్తున్నాడు." 17
 అతను, అతని వద్దకు పోయి తన వృత్తాంతాన్ని
 వినిపించాడు. అప్పుడతనిన్నాడు: "నీవు ఏ
 మాత్రం భయపడకు. నీవు దుర్మార్గ ప్రజల నుండి
 విముక్తిపొందావు."

26. వారిద్దరిలో ఒకామె ఇలా అన్నది: "నాన్నా!
 ఇతనిని పనికొరకు పెట్టుకో. నిశ్చయంగా, ఇలాంటి
 బలవంతుని మరియు నమ్మదగిన వానిని పని
 కొరకు పెట్టుకోవటం ఎంతో మేలైనది."

27. (వారి తండ్రి) అన్నాడు: "నీవు నా వద్ద
 ఎనిమిది సంవత్సరాలు పనిచేస్తూ ఉండటానికి
 ఒప్పుకుంటే, నేను నా ఈ ఇద్దరు కుమార్తెలలో
 ఒకామెను నీకిచ్చి వివాహం చేయగోరు
 తున్నాను." 18 నీవు ఒకవేళ పది సంవత్సరాలు
 పూర్తిచేయదలిస్తే అది నీ ఇష్టం! నేను నీకు
 కష్టంకలిగించ దలచుకోలేదు. అల్లాహ్ కోరితే, నీవు
 నన్ను సద్వర్తనునిగా పొందుతావు!"

28. (మూసా) అన్నాడు: "ఈ విషయం నీకూ
 మరియు నాకూ మధ్య నిశ్చయమే! ఈ రెండు
 గడువులలో నేను దేనిని పూర్తిచేసినా, నాపై
 ఎలాంటి ఒత్తిడి ఉండకూడదు. మరియు మన ఈ
 మాటలకు అల్లాహ్ యే సాక్షి!" (3/8)

جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ ۖ قَالَ لَا
 تَخَفْ ۗ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ
 الظَّالِمِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ ۖ إِنَّ
 خَيْرٌ مِّنْ اسْتَأْجِرَتِ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٧﴾
 قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ وَنُكْفِيَكَ
 الْغَمَّ ۖ فَانْتَأَمَّرْنَا عَلَىٰ أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِي
 حَجْرًا ۖ فَإِنِ اتَّيَمَّنْتَ عَشْرًا فَمِنْ
 عِنْدِكَ ۖ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْسُقَ عَلَيْكَ
 سِتْرًا ۖ إِنِّي شَاءَ اللَّهُ مِنَ
 الصَّابِرِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيُّهَا
 الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ۗ وَاللَّهُ
 عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾

17) ఆ ఇద్దరు స్త్రీల తండ్రి పేరు ఖుర్రాన్ పేర్కొనలేదు. ఇమామ్ షాకాని మరియు ఇతర చాలా
 మంది వ్యాఖ్యాతలు అతని పేరు షు'బాబ్ ('అ.స.) అని అన్నారు. ఎందుకంటే అతను మదీ
 యన్ జాతి వారివైపునకే ప్రవక్తగా పంపబడి ఉండెను. కాని ఇబ్నె-కసీర్ అభిప్రాయం వేరుది.
 అతను అంటారు: 'షు'బాబ్ ('అ.స.) మరియు మూసా ('అ.స.) కాలాలలో చాల గడువు ఉంది.
 కాబట్టి ఇతను షు'బాబ్ ('అ.స.) తెగకు చెందిన మరొక వ్యక్తి కావచ్చు.' అల్లాహు ఆలమ్.
 18) మన సాంఘిక సంప్రదాయంలో ఆడబిడ్డ (వధువు) ఇంటివారు తమ బిడ్డకొరకు వరుని (పెండ్లి
 కుమారుని) వారితో వివాహసంబంధం గురించి మొదట మాట ప్రారంభించటం అనుచితమైన
 విషయంగా భావిస్తారు. కాని అల్లాహ్ (సు.త.) షరీయత్లో ఇది అనుచితం కాదు. ఒకవేళ
 సద్వర్తనుడు, సుశీలుడు అయిన వరుడు ఉంటే అతనితో గానీ, లేక అతని కుటుంబంవారితో
 గానీ, వధువు ఇంటివారు మాట్లాడితే తప్పులేదు. దైవప్రవక్త ('స'అస) మరియు సహాబీల
 (ర'ది.అ'స్సమ్) లలో కూడా ఈ ఆచారం ఉండెను.

29. * ఆ తరువాత మూసా తన గడువు ¹⁹ పూర్తిచేసి, తన కుటుంబం వారిని తీసుకొని పోతుండగా, 'తూర్ పర్వతపు దిక్కులో ఒక మంటను చూశాడు. (అప్పుడు) తన ఇంటివారిలో అన్నాడు: "ఆగండి! నేను ఒకమంటను చూశాను. బహుశా! నేను అక్కడినుండి ఏదైనా మంచి వార్తను తీసుకొనిరావచ్చు, లేదా ఒకఅగ్నికొరవైనా! అప్పుడు మీరు దానిలో చలి కాచుకోవచ్చు."

30. కాని అతను దానివద్దకు (అగ్నివద్దకు)చేరు కున్నప్పుడు, ²⁰ ఆ లోయ కుడివైపు ఉన్న ఒక శుభవంతి వైన స్థలములో ఉన్న ఒక చెట్టు నుండి: "ఓ మూసా! నిశ్చయంగా, నేనే అల్లాహ్‌ను! సర్వ లోకాలప్రభువును." అనే మాటలు వినిపించాయి.

31. (ఇంకా ఇలా వినిపించింది): "నీ చేతి కర్తను పడవేయి!" అతను (మూసా) దానిని పామువలే కదలటం చూసి వెనక్కిమరలి పరుగెత్తాడు, తిరిగి కూడా చూడలేదు. (తరువాత ఇలా సెలవయి బడింది): "ఓ మూసా, ముందుకు రా, భయ పడకు! నిశ్చయంగా, నీవు సురక్షితంగా ఉన్నావు!"

32. "నీ చేతిని నీ చంకలోకి దూర్చుకో, అది ఎలాంటి లోపం లేకుండా ప్రకాశిస్తూ బయటికి వస్తుంది. ²¹ నీవు భయపడకుండా ఉండటానికి నీ చేతిని నీ ప్రక్కకు అదుముకో! ఈ రెండు, నీవు ఫిర్‌జైన్ మరియు అతని నాయకులకు (చూపటానికి) నీ ప్రభువు ప్రసాదించిన నిదర్శనాలు (అయితే). నిశ్చయంగా, వారు చాలా దుష్టులయిపోయారు!"

33. (మూసా) అన్నాడు: "ఓ నా ప్రభూ! నేను వారి మనిషిని ఒకనిని చంపాను, కావున వారు నన్ను చంపుతారేమోనని భయపడుతున్నాను.

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَدْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾
 فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يُّوسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾
 وَأَنْ التِّي عَصَاكَ فَلَمَّا رَاَهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَكُم يَعْقَبُ يُّوسَىٰ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِينَ ﴿٣١﴾
 أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمُمُ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذُنُكُ بُرْهَانٍ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَ مَلَائِهِ ۗ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾
 قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾

19) ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర'ది.అ.) కథనం ప్రకారం అతను ఈ గడువు పది సంవత్సరాలు పూర్తి చేశారు. ఎందుకంటే మూసా (అ.స.) వృద్ధుడైన తన భార్య తండ్రికి సహాయపడగోరారు. చూడండి, 27:7-8.

20) ఆ మంట వాస్తవానికి అల్లాహ్ (సు.త.) దివ్యజ్యోతి. చూడండి, 19:52, 20:80.

21) చూడండి, 7:108.

34. "మరియు నా సోదరుడు హారూన్ మాట్లాడటంలో నాకంటే మంచి వాగ్దాటి గలవాడు.²² నన్ను సమర్థించటానికి అతనిని నాకు సహాయకునిగా నాతోపాటు పంపు. వాస్తవానికి వారు నన్ను అసత్యవాదివని తిరస్కరిస్తారేమోనని నేను భయపడుతున్నాను!"

35. ఆయన (అల్లాహ్) అన్నాడు: "మేము నీ సోదరుని ద్వారా నీ చేతులను బలపరుస్తాము. మరియు మేము మీ ఇద్దరికీ విశేష శక్తి నొసంగుతాము. వారు మీ ఇద్దరికీ ఏ మాత్రం హాని చేయలేరు. మా సూచనల ద్వారా మీరిద్దరూ మరియు మిమ్మల్ని అనుసరించే వారు గెలుపొందుతారు."²³

36. ఆ తరువాత మూసా మా స్వప్నమైన సూచనలను తీసుకొని వారి వద్దకు పోగా వారన్నారు: "ఇది కల్పితమైన మాయాజాలం మాత్రమే.²⁴ ఇలాంటిది పూర్వకులైన మా తండ్రి-ముత్తాతల కాలంలో కూడా జరిగినట్లు మేము వినలేదు."²⁵

37. ఇక మూసా అన్నాడు: "నా ప్రభువు తరపు నుండి ఎవడు మార్గదర్శకత్వం తీసుకోనివచ్చాడో మరియు చివరికి ఎవరి పర్యవసానం మంచి దవుతుందో ఆయనకు బాగాతలుసు.²⁶ నిశ్చయంగా దుర్మార్గులు ఎన్నడూ సాఫల్యం పొందలేరు."

38. మరియు ఫిరోజెన్ అన్నాడు: "ఓ నాయకులారా! నేను తప్ప మీకు మరొక ఆరాధ్య దేవుడు గలడని నాకు తెలియదు.²⁷ కావున ఓ

وَ أَخِي هَارُونَ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا
فَأَرْسَلُهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۗ إِنِّي
أَخَافُ أَنْ يُكذِّبُونِ ۝

قَالَ سَنَنْشُدُ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَ
نَجْعَلُ لَكُمَا لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ
إِلَيْكُمَا بِآيٰتِنَا ۖ أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا
الْغٰلِبُونَ ۝

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيٰتِنَا بَيِّنٰتٍ
قَالُوا مَا هٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرًى وَمَا
سَعَيْنَا بِهٰذَا فِي آبَائِنَا الْاَوَّلِينَ ۝

وَ قَالَ مُوسَىٰ رَبِّيْٓ اَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ
بِالْهُدٰى مِنْ عِنْدِىْ ۚ وَ مَنْ تَكُوْنُ لَهُ
عَاقِبَةُ الدَّارِ ۗ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظُّلْمُونَ ۝

وَ قَالَ فِرْعَوْنُ يٰٓاَيُّهَا الْمَلَآئِكَةُ
لَكُم مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرِىْ ۚ فَاَوْقِدُ لِيْ

22) చూడండి, 20:27-28 మరియు 26:12-13.
23) ఈ వాక్యం ఖుర్ఆన్ లో ఎన్నోసార్లు వచ్చింది. చూడండి, 5:67, 33:39,51:21, 40:51-52.
24) చూడండి, 74:24.
25) చూడండి, 38:5.
26) పరలోక సాఫల్యమే నిజమైన సాఫల్యం. సత్య-తిరస్కారులు ఇహలోకంలో సాఫల్యం పొందవచ్చు. భూలోకంలో దొరికే సుఖసంతోషాలు తాత్కాలికమైనవే! వాస్తవానికి పరలోక సుఖ సంతోషాలే చిరకాలముండేవి.
27) చూడండి, 79:24.

హామాన్! కల్పిన మట్టి ఇటు కలతో నాకొక ఎత్తిన గోపురాన్ని నిర్మించు. దానిపై ఎక్కి నేను బహుశా, మూసా దేవుణ్ణి చూడగలనేమో! నిశ్చయంగా నేను ఇతనిని అసత్యవాదిగా భావిస్తున్నాను."

39. మరియు, అతడు మరియు అతడి సైనికులు భూమిపై అన్యాయంగా అహంభావాన్ని ప్రదర్శించారు. మరియు నిశ్చయంగా, మావైపుకు తాము ఎన్నడూ మరలరాని భావించారు.

40. కావున మేము అతనిని మరియు అతని సేనలను పట్టుకొని సముద్రంలోకి విసరివేశాము. ఇకచూడు! దుర్మార్గుల పర్యవసానం ఏమయిందో!

41. మరియు మేము వారిని నరకం వైపునకు పిలిచే నాయకులుగా చేశాము. మరియు పునరుత్థాన దినమున వారికెలాంటి సహాయం దొరకదు.

42. మరియు మేము ఈ లోకంలో కూడా అభిశాపం వారిని వెంటాడేటట్లు చేశాము. మరియు పునరుత్థాన దినమున వారు తృణీకరింపబడేవారిలో చేరుతారు.

43. మరియు వాస్తవానికి - పూర్వతరాల వారిని నాశనం చేసిన తరువాత - మేము మానవులకు జ్ఞానవృద్ధి చేయటానికి మరియు వారికి మార్గదర్శకత్వంగా కారుణ్యంగా ఉండటానికి, మూసాకు గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము. బహుశా వారు హితబోధ నేర్చుకుంటారని!

44. మరియు (ఓ ముహమ్మద్!) మేము మూసాపై మా ఆదేశం (తొరాత్) పూర్తిగా అవతరింపజేసినపుడు, నీవు ('తూర్ పర్యతపు) కుడి వైపునా లేవు. మరియు నీవు అక్కడ ప్రత్యక్ష సాక్షులలో కూడా లేవు!

45. కాని నిశ్చయంగా, (ఆ తరువాత కూడా) మేము అనేక తరాలను ప్రభవంపజేశాము. వారి మీదుగా ఒక సుదీర్ఘకాలం గడిచి పోయింది. మా సూచనలను వినిపించటానికి నీవు మదయన్

بِهَا مَنْ عَلَى الطَّيْنِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا
لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلِهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأظنُّهُ
مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُم إِلَيْنَا
لَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي
الْبَحْرِ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَاجْعَلْنَاهُمْ آيَةً يُدْعَوْنَ إِلَى التَّارِكِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِيُنصَرُونَ ﴿٤٢﴾

وَآتَيْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً
وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٣﴾

وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ
مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ
لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣٩﴾

وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا
إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَ مَا كُنْتَ مِنَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٤٠﴾

وَ لَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ وَ مَا كُنْتَ تَأْوِيًّا فِي أَهْلِ

వాసులతో కూడా లేవు, కాని మేము (ఎల్లప్పుడూ) మా సందేశహారులను పంపుతూ వచ్చాము.

46. మరియు మేము (మూసాను) పిలిచి నపుడు, నీవు (ఓ ముహమ్మద్!) 'తూర్ పర్వతం దగ్గర లేవు. కాని నీవు నీ ప్రభువు యొక్క కారుణ్యంతో, నీకు పూర్వం హెచ్చరిక చేసేవాడు రానటువంటి జాతివారిని హెచ్చరించటానికి - బహుశా వారు హితబోధ నేర్చు కుంటారేమోనని - (పంపబడ్డావు).

47. మరియు వారు తమ చేతులారా, చేసుకొని పంపిన కర్మల ఫలితంగా వారిపై ఆపద వచ్చి పడి నపుడు, వారు: "ఓ మా ప్రభూ! నీవు మా వద్దకు ఒక సందేశహారుణ్ణి ఎందుకు పంపలేదు, అలా చేస్తే మేము నీ సూచనలను అనుసరిస్తూ, విశ్వాసులైన వారిలో చేరి ఉండేవారం కదా!" (అని, తీర్పు దినమున అనకూడదని).

48. ఆ తర్వాత మా తరపు నుండి వారి వద్దకు సత్యం వచ్చినపుడు, వారిలా అన్నారు: "మూసా కు ఇవ్వబడి నటువంటిది, ఇతనికి ఎందుకు ఇవ్వబడ లేదు!" ఏమీ? దీనికి పూర్వం మూసాకు ఇవ్వబడిన దానిని వారు తిరస్కరించలేదా? వారన్నారు: "రెండు మాయాజాలాలే! అవి ఒకదాని కొకటి సహాయపడుతున్నాయి." ఇంకా ఇలా అన్నారు: "నిశ్చయంగా, మేము వీటన్నింటినీ తిరస్కరిస్తున్నాము."

49. (ఓ ప్రవక్తా!) వారితో ఇలా అను: "మీరు నిజాయితీపరులే అయితే, అల్లాహ్ దగ్గర నుండి ఈ రెండింటి కంటే ఉత్తమమైన మార్గం చూపే ఒక గ్రంథాన్ని తీసుకురండి. దానిని నేను అనుసరిస్తాను."

50. వారు నీకు ఎలాంటి సమాధానం ఇవ్వక పోతే, వారు కేవలం తమ కొరికలను అనుసరిస్తున్నారని తెలుసుకో! మరియు అల్లాహ్

مَدِينٍ تَتَلَوُا عَلَيْهِمُ آيَاتِنَا وَ لَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٦﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَ لَكِنَّ رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٧﴾

وَلَوْ لَا أَن تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَ نَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٨﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ ۗ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا ۗ وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَفْرٍ وَنٍ ﴿٤٩﴾

قُلْ فَاتُوا بِكِتَابٍ مِّن عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ﴿٥٠﴾

فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ ۗ وَ مَن أَضَلُّ

మార్గదర్శకత్వాన్ని విడిచి కేవలం తన కోరికలను అనుసరించే వానికంటే ఎక్కువ మార్గభ్రష్టుడు ఎవడు? నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ దుర్మార్గులకు మార్గదర్శకత్వం చేయడు. (1/2)

51. * మరియు వారు హితబోధ పొందాలని, వాస్తవంగా, మేము ఈ వచనాన్ని (ఖుర్ఆన్‌ను) క్రమక్రమంగా అందజేశాము.

52. ఎవరికైతే పూర్వం మేము గ్రంథాన్ని ఇచ్చామో వారు దీనిని (ఖుర్ఆన్‌ను) విశ్వసించారు.²⁸

53. మరియు వారికి ఇది వినిపించబడినప్పుడు, వారు ఇలా అంటారు: "మేము దీనిని విశ్వసించాము, నిశ్చయంగా, ఇది మా ప్రభువు తరపు నుండి వచ్చిన సత్యం. నిశ్చయంగా, మేము మొదటి నుండి అల్లాహ్‌కు విధేయులమై (ముస్లింలమై) ఉన్నాము."²⁹

مِمَّنِ اتَّبَعَ هُوَاهُ بَعْدِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾
 وَ لَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ
 يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٩﴾
 الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ
 هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾
 وَإِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ قَالُوا إِنَّمَا بِهِ
 الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ
 مُسْلِمِينَ ﴿٣١﴾

28) అంటే, యూదులలో 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్-సల్లామ్ మరియు 'హబష నుండి వచ్చిన క్రైస్తవులు (ర'ది. 'అస్సమ్). చూడండి, 26:196-197.

29) ఈ విషయం ఖుర్ఆన్‌లో ఎన్నోసార్లు వచ్చింది. దైవప్రవక్తలందరూ ప్రచారంచేసిన ధర్మం ఇస్లాం మాత్రమే. అంటే ఏకైక ఆరాధ్యుడు అల్లాహ్(సు.త.)కు తప్ప ఇతరులకు దాస్యం, ఆరాధన చేయరాదని. ప్రతి కాలపు వారు తమతమ భాషలలో దానికి వివిధ పేర్లు ఇచ్చారు. అంటే క్రైస్తవధర్మం, యూదధర్మం, మొదలైనవి. కాని వాస్తవానికి ప్రవక్తలందరి ధర్మం ఇస్లాం మాత్రమే. అంటే అల్లాహ్ (సు.త.)కు విధేయులై కేవలం ఆయనకే దాస్యం, ఆరాధన చేయటం. కాని ఆ ప్రాచీన దివ్యగ్రంథాలు ఆయా ప్రవక్తల ప్రచారానికి ఎన్నోవందల సంవత్సరాల తరువాత లిఖితరూపంలోకి వచ్చాయి. దానివల్ల వాటిని లిఖించినవారు, తమ ప్రవక్తలు వినిపించిన దివ్యసందేశాలను వాటి అసలు అవతరించిన రూపంలోవ్రాయలేక పోయారు. తరువాత తరాల ధర్మవేత్తలు మొదటివారు వ్రాసిన వాటిలో ఏకీభవించక వాటిలో మార్పులు చేస్తూ పోయారు. ఉదాహరణకు: ఈ రోజు ప్రపంచంలో అన్నిటికంటే ఎక్కువ ప్రామాణిక మైనదిగా పరిగణించబడే బైబిల్ - ఏదైతే తొరాత్, 'జబూర్ మరియు ఇంజిల్ గ్రంథా (Old and New Testaments)ల సముదాయమో - అందులో కూడా ఎన్నోసార్లు మార్పులు చేయబడ్డాయి. చివరి మార్పులు గలది, ఈనాటి Revised Authorized. K.J.V (RSV-71) అందుకే అసలు ఆ ప్రవక్తలు ప్రచారం చేసింది, ఏకైక ఆరాధ్యుడైన అల్లాహ్ (సు.త.) ఆరాధన. అయినా ఈనాడు వాటిలో మానవులు మార్పులు చేయడంవల్ల, ఆ గ్రంథాలను అనుసరిస్తున్నవారు ఏకైక ఆరాధ్యుడైన అల్లాహ్ (సు.త.) ఆరాధనను వదలి, బహుదైవారాధన, ప్రవక్తల విగ్రహాల ఆరాధన చేస్తున్నారు. కాని ఇస్లాం స్వీకరించిన యూదులు మరియు క్రైస్తవులు సత్యాన్ని తెలుసుకొని:

54. వీరే, తమ సహనానికి ఫలితంగా రెండింటిలో ప్రతిఫల మొసంగబడేవారు. ³⁰ వీరే మంచిలో చెడును నివారించేవారు. మరియు మేము వారి కిచ్చిన జీవనోపాధినుండి ఖర్చు చేసేవారు.

أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَ يَدْرَعُونَ بِالْحَسَنَاتِ السَّيِّئَةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٠﴾

55. మరియు వారు వ్యర్థమైన మాటలు వినప్పట్టుడు, ఇలా అంటూ దూరంగా తొలగిపోతారు: "మాకు మా కర్మలు మరియు మీకు మీ కర్మలు, మీకు సలాం! ³¹ మాకు మూర్ఖులతో పనిలేదు."

وَ إِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَ لَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٣١﴾

56. (ఓ ప్రవక్తా!) నిశ్చయంగా నీవు, నీకు ఇష్టమైన వారికి మార్గదర్శకత్వం చేయలేవు, కాని అల్లాహ్ తాను కోరిన వారికి మార్గదర్శకత్వం చేస్తాడు. మరియు ఆయనకు మార్గదర్శకత్వం పొందేవారెవరో బాగా తెలుసు. ³²

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٣٢﴾

57. వారు ఇలా అంటారు: "ఒకవేళ నీతోపాటు మేము కూడా ఈ మార్గదర్శకత్వాన్ని అవలంబిస్తే! మేము మా భూమినుండియే సారధ్రోల బడతాము." ³³ ఏమీ? మేము వారిని శాంతికి

وَ قَالُوا إِنْ تَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَنَا نَتَخَطَّفُ مِنْ أَرْضِنَا ۗ أَوْ لَمْ نُكِنِّ

'మేము మొదటి నుండియే ముస్లింలముగా ఉన్నాము.' అని అన్నారు. ఏకైక ఆరాధ్యుడైన అల్లాహ్ (సు.త.) ఆరాధనయే సత్యధర్మమని, ఇస్లాం ధర్మాన్ని స్వీకరించారు.

30) సహనం వహించటం అంటే, ఇక్కడ దైవప్రవక్తలను మరియు దివ్యగ్రంథాలను విశ్వసించి ఆ విశ్వాసంపై స్థిరంగా ఉండటం. మొదటి దివ్యగ్రంథం మీద స్థిరంగా ఉండి, రెండవ దివ్యగ్రంథం వస్తే దానిని అనుసరించటం. ఇలాంటి వారికి రెండింటిలో ప్రతిఫలముంది. రెండింటిలో ప్రతిఫలం పొందే ముగ్గురిలో వీరొకరు. ('స. బు'ఖారీ) చూ. 13:22.

31) ఈ సలాం అభివందనం కాదు. మేము మీవంటి మూర్ఖులతో వాదులాడమని తప్పించుకోవటానికి పలికేది. చూడండి, 25:63, 43:89.

32) ఈ ఆయత్ దైవప్రవక్త ('స'అస) పినతండ్రి అబూ'తాలిబ్ మరణించినప్పుడు అవతరింపజేయబడింది. అతని ఆఖరు ఘడియలలో దైవప్రవక్త ('స'అస) అతనితో అన్నారు: "ఇప్పుడైనా: 'లాఇలాహా ఇల్లాహ్' అను. దానిలో నేను పునరుత్థాన దినమున నీ క్షమాపణ కొరకు అల్లాహ్ (సు.త.)ను వేడుకోగలను." అక్కడున్న ఖురైష్ సర్దారులను చూసి అతను అలా అనలేదు. ('స'హీ'హ్ బు'ఖారీ) ఇంకా చూడండి. 14:4.

33) దీనిని ఈవిధంగా బోధించారు: (i) ఆ కాలపు ఖురైషులు ఇస్లాం స్వీకరిస్తే, వారి తోటివారు, వారిని మతద్రోహులుగా పరిగణించి వారిని, వారి నగరం మక్కా నుండి సారధ్రోలుతారని భయపడ్డారు. (ii) అదే విధంగా ఈ కాలంలోకూడా చాలామంది ఇది సత్యధర్మమని తెలిసి కూడా తమ బంధువులనుండి మరియు తమ సమాజంనుండి విడదీయబడతామని భయపడి

నిలయమైన ఒక పవిత్ర స్థలం (మక్కాలో స్థిరనివాసము నొసంగి వారికి మా తరపు నుండి జీవనూపాధిగా అన్నిరకాల ఫలాలను సమకూర్చలేదా? కాని వాస్తవానికి వారిలో చాలా మందికి ఇది తెలియదు.³⁴

58. మరియు మేము ఎన్నో నగరాలను, జీవన సుఖసంపదలతో ఉష్పాంగిపోతూ ఉండగా, వాటిని నాశనం చేయలేదా! అవిగో వారి నివాసాలు, వారి తరువాత వాటిలో నివసించిన వారు చాలా తక్కువ! మరియు నిశ్చయంగా, మేమే వాటికి వారసులమయ్యాము.³⁵

59. మరియు నీ ప్రభువు నగరాలను ఏ మాత్రమూ నాశనం చేసేవాడు కాదు, ఎంతవరకైతే వాటి ముఖ్య నగరానికి మా సూచన (అయూత్) లను వినిపించే సందేశ హరులను పంపమో! మేము నగరాలను వాటి ప్రజలు దుర్మార్గులైపోతే తప్ప, నాశనం చేసేవారం కాము.³⁶

60. మరియు మీకు ఇవ్వబడినవన్నీ ఈ ప్రాపంచిక జీవితపు సుఖసంతోషాల సామగ్రి మరియు దాని అలంకరణలు మాత్రమే! కాని అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నది దీని కంటే ఎంతో ఉత్తమమైనది మరియు నిత్యమైనది. ఏమీ? మీరిది అర్థం చేసుకోలేరా? ³⁷

لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ كَمَرَاتٍ
كُلِّ شَيْءٍ رَزَقًا مِّن لَّدُنَّا وَ لَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾
وَ كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَرْيَةٍ بَطَرَتْ
مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ مَسْكِنُهُمْ لَمْ
تُسْكِنَنَّ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَ
كُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٩﴾
وَ مَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ
يَبْعَثَ فِي أُمَمِهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
آيَاتِنَا وَ مَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَ
أَهْلِهَا ظَالِمُونَ ﴿٦٠﴾
وَ مَا أَوْتَيْنَاكُمْ مِّن شَيْءٍ فَبْتَاعُوا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ زِينَتَهَا وَ مَا عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ وَ آتَىٰ أَفْئَالَ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

సత్యాన్ని అవలంబించరు. కాని రాబోయే పరలోక జీవితపు శాశ్వత సుఖాలముందు ఈ జీవిత సుఖం అతి స్వల్పమైనదనే సత్యాన్ని వారు అర్థంచేసుకుంటే ఎంతబాగుండేది!

34) చూడండి, 14:35-41, 2:126, 29:67. ఇబ్రాహీం (అ.స.) మక్కా కోరకు చేసిన ప్రార్థన.

35) చూడండి, 15:23.

36) సందేశహరులు ఎల్లప్పుడు పెద్దనగరాల లోనే పంపబడ్డారు. వారే దాని చుట్టూ ఉన్న చిన్న గ్రామాలవారికి కూడా ప్రచారంచేశారు. కేవలం సత్య-తిరస్కారులుగా ఉన్నంత మాత్రాన, ఏ నగరవాసులు కూడా నాశనం చేయబడలేదు. సత్య-తిరస్కారంలో బాటు వాటిలోని ప్రజలు దుర్మార్గానికి, విశ్వాసుల పట్ల దౌర్జన్యానికి పాల్పడినప్పుడే అవి నాశనం చేయబడ్డాయి. చూడండి, 11:117, 6:130-132, 28:59.

37) దైవప్రవక్త (స'అస) ప్రవచనం: 'అల్లాహ్ (సు.త.) సాక్షి! ఈ ప్రాపంచిక జీవితం పరలోక జీవితం ముందు, ఒకడు తన వైలును సముద్రంలో ముంచి బయటికి తీస్తే, దానికి అంటే నీటిలో సమానమైనది.' ('స'హీ'హ్ ముస్లిం).

61. ఏమీ? మేము చేసిన మంచి వాగ్దానాన్ని తప్పకుండా పొందేవాడు, ³⁸ మేము ఒసంగిన ఈ ప్రాపంచిక సుఖ-సంతోషాలు పొంది, పునరుత్థాన దినమున మా ముందు (శిక్షకై) హాజరు చేయబడేవాడితో సమానుడు కాగలడా?

62. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి!) ఆ రోజు ఆయన (అల్లాహ్) వారిని పిలిచి ఇలా ప్రశ్నిస్తాడు: "మీరు నా భాగస్వాములని నొక్కిచెప్పినవారు (భావించినవారు) ఇప్పుడు ఎక్కడున్నారు?" ³⁹

63. ఎవరికైతే ఆ మాట (శిక్ష) వర్తిస్తుందో, వారిలా విన్నవించుకుంటారు: "ఓ మా ప్రభూ! మేము దారి తప్పించిన వారు వీరే! మేము దారి తప్పిన విధంగానే వీరిని కూడా దారి తప్పించాము. వీరితో మాకెలాంటి సంబంధం లేదని నీ ముందు ప్రకటిస్తున్నాము. అసలు వీరు మమ్మల్ని ఆరాధించనేలేదు." ⁴⁰

64. మరియు వారితో ఇలా అనబడుతుంది: "మీరు సాటి కల్పించిన మీ భాగస్వాములను పిలువండి!" అప్పుడు వారు, వారిని (భాగస్వాములను) పిలుస్తారు, కాని వారు, వారికి సమాధానమివ్వరు. మరియు వారు శిక్షను చూసి (అనుకుంటారు): "ఒక వేళ వాస్తవానికి తాము సన్మార్గాన్ని అవలంబించివుంటే ఎంత బాగుండేది!" ⁴¹ అని.

65. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి!) ఆయన (అల్లాహ్) వారిని పిలిచిన రోజు ఇలా ప్రశ్నిస్తాడు: "మేము పంపిన సందేశహారులకు మీరు ఏవిధంగా సమాధానమిచ్చారు?"

أَفَبِنَّ وَعَدْنَاهُ وَعَدًّا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِّينَ ﴿٣٨﴾

وَ يَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٣٩﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

وَ قِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَ رَأَوْا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾

وَ يَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَا ذَا أَحْبَبْتُمْ الْمُرْسَلِينَ ﴿٤٢﴾

38) అల్లాహ్ (సు.త.) మంచి వాగ్దానం చేసిన, సద్వర్తనులైన విశ్వాసులకు: 'ఎలాంటి భయము ఉండదు మరియు వారు దుఃఖపడరు కూడా!' చూడండి, 2:38, 62, 112, 262, 274, 277, 3:170, 5:69, 6:48, 7:35, 49, 10:62, 46:13.
39) చూడండి, 6:22-23.
40) అసలు వీరు మమ్మల్ని ఆరాధించనే లేదు. ఈ వాక్యం ఖుర్ఆన్ లో ఎన్నోసార్లు వచ్చింది. చూడండి, 6:49, 19:81-82, 46:56, 10:28, 29:25, 2:166-167 మొదలైనవి.
41) ఇంకా చూడండి, 18:52,53.

66. ఆ రోజు వారి సమాధానాలన్నీ (కారణాలన్నీ) అస్పష్టమైపోతాయి మరియు వారు ఒకరితోనొకరు సంప్రదించుకోనూ లేరు.

67. కాని ఎవడైతే పశ్చాత్తాపపడి, విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేస్తాడో! అతడు సాఫల్యం పొందేవారిలో చేరగలడని ఆశించవచ్చు!

68. మరియు నీ ప్రభువు తాను కోరిన దానిని సృష్టిస్తాడు మరియు ఎన్నుకుంటాడు. మరియు ఎన్నుకునే హక్కు వారికి ఏ మాత్రం లేదు. అల్లాహ్ సర్వలోపాలకు అతీతుడు, వారు సాటి కల్పించే భాగస్వాముల కంటే మహోన్నతుడు.

69. మరియు వారు తమ హృదయాలలో దాచుకున్నది మరియు బహిర్గతంచేసేది అంతా నీ ప్రభువుకు తెలుసు.

70. మరియు ఆయనే, అల్లాహ్! ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్య దైవం లేడు! మొదట (ఇహలోకంలో) మరియు చివరకు (పరలోకంలో) స్తుతింపదగినవాడు కేవలం ఆయనే! మరియు విశ్వ న్యాయాధిపత్యం ఆయనదే. మీరంతా ఆయన వైపునకే మరలింపబడతారు.

71. వారితో అను: "ఏమీ? మీరు ఆలోచించారా? ఒకవేళ అల్లాహ్ మీపైన పునరుత్థానదినం వరకు ఎడతెగకుండా రాత్రి ఆవరింపజేస్తే, అల్లాహ్ తప్ప మరే దేవుడైనా, మీకు వెలుగును తేగలడా? అయితే మీరెందుకు వినరు?"

72. ఇంకా ఇలా అను: "ఏమీ? మీరు ఆలోచించారా? ఒకవేళ అల్లాహ్ మీపై పునరుత్థాన దినము వరకు ఎడతెగకుండా పగటిని అవతరింప జేస్తే, అల్లాహ్ తప్ప మరే దేవుడైనా మీకు విశ్రాంతి పొందటానికి రాత్రిని తేగలడా? అయితే, మీరెందుకు చూడలేరు?"

73. ఆయన తన కారుణ్యంతో మీ కొరకు, రాత్రి మరియు పగటిని - విశ్రాంతి పొందటానికి మరియు ఆయన అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించటానికి - చేశాడు,

فَعَبَّيْتُ عَلَيْهِمُ الْاَنْبَاءَ يَوْمَئِذٍ
فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَعَسَىٰ اَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۗ مَا
كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ

تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾
وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَ

مَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾
وَهُوَ اللَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي

الْاُولَىٰ وَالْاٰخِرَةِ ۗ وَ لَهُ الْحُكْمُ وَ اِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ اَرَأَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ
الْبَيْلَ سَرْمَدًا اِلَىٰ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَن

اِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَاءٍ ۗ اَفَلَا
تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾

قُلْ اَرَأَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ
النَّهَارَ سَرْمَدًا اِلَىٰ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَن

اِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِالْبَيْلِ
تَسْكُنُونَ فِيهِ ۗ اَفَلَا تَبْصُرُونَ ﴿٧٢﴾

وَ مِنْ رَّحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الْبَيْلَ وَ
النَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ

బహుశా మీరు కృతజ్ఞులౌతా రేమోనని.⁴²

74. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి) ఆయన (అల్లాహ్) వారిని ఆ రోజు పిలిచి ఇలా ప్రశ్నిస్తాడు: "మీరు నాకు భాగస్వాములని నొక్కిచెప్పినవారు (భావించినవారు) ఇప్పుడు ఎక్కడున్నారు?"

75. మరియు మేము ప్రతి సమాజంనుండి ఒక సాక్షిని⁴³ నిలబెట్టి ఇలా అంటాము: "మీ నిదర్శనాన్ని తీసుకురండి!" అప్పుడు వారు సత్యం, నిశ్చయంగా అల్లాహ్ వైపే ఉందని తెలుసుకుంటారు. మరియు వారు కల్పించు కున్నవన్నీ వారిని త్యజించి ఉంటాయి. (5/8)

76. * వాస్తవానికి ఖారూన్, మూసా జాతికి చెందినవాడే. కాని అతడు వారికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటుచేశాడు.⁴⁴ మరియు మేము అతడికి ఎన్నో నిదులను ఇచ్చి ఉంటిమి. వాటి తాళపుచెవులను బలవంతులైన పదిమంది లేదా అంతకుంటే ఎక్కువమంది కూడా ఎంతో కష్టంతో మాత్రమే మోయగలిగే వారు. అతని జాతివారు అతనితో అన్నారు: "నీవు విర్రవీగకు, నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ విర్రవీగేవారిని ప్రేమించడు!

77. "మరియు అల్లాహ్ నీకు ఇచ్చిన సంపదలో పరలోక గృహాన్ని పొందటానికి ప్రయత్నించు. మరియు ఇహలోకం నుండి లభించే భాగాన్ని మరచిపోకు. నీకు అల్లాహ్ మేలు చేసినట్లు, నీవు

فَضِيلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۴۰﴾

وَ يَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ

شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۴۱﴾

و نَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا

هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ

وَ ضَلَّ عَنْهُمْ مآ كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۴۲﴾

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مِصْرَ

فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا

إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنَتَأَوُّ بِأَنْعُصْبَةٍ أُولَىٰ

الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ

اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿۴۳﴾

وَ اتَّبَعَ فَيَبِئَا أَسْمَكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ

وَ لَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَ

أَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَ لَا

42) రాత్రి మరియు పగలు ఈ రెండూ అల్లాహ్ (సు.త.) అనుగ్రహించిన వరాలు. ఒకవేళ రాత్రి లేకుంటే, ప్రజలందరూ ఒకేసారి విశ్రాంతి తీసుకోలేకపోయేవారు. ప్రతి ఒక్కడు తన ఇష్టానుసారం విశ్రాంతి తీసుకుంటే ప్రపంచ కార్యక్రమాలు సరళంగా జరిగేవి కావు. మానవుల జీవితాలు పరస్పర సహాయోగం, వల్లనే సరళంగా జరుగుతున్నాయి. దాని కొరకు రాత్రింబవళ్ళూ ఎంతో ఉపయోగకరమైనవి.

43) ఈ సాక్షులు ప్రవక్తలు ('అలైహిమ్ సు.). ప్రతిప్రవక్త తనకాలపు ప్రజలకు సాక్షిగా ఉంటాడు.

44) ఎంత గొప్ప ప్రవక్తను అనుసరించినా, అహంభావం మరియు స్వాభిమానంతో ప్రవర్తించే వారిని అల్లాహ్ (సు.త.) ప్రేమించడు. ఈ ఉదాహరణ ఇక్కడ మూసా ('అ.స.) జాతికి చెందిన ఖారూన్ అనే గొప్ప ధనవంతుడైనవ్యక్తి విషయంలో ఇవ్వబడింది. ఇంకా చూ. 29:39, 40:24.

కూడా (ప్రజలకు) మేలుచేయి. ⁴⁵ భూమిపై కల్లోలం రేకెత్తించటానికి ప్రయత్నించకు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ కల్లోలం రేకెత్తించేవారిని ప్రేమించడు!"

78. అతడు (ఖారున్) అన్నాడు: "నిశ్చయంగా ఇది (ఈ ధనం) నాకు నా జ్ఞానం వల్లనే ఇవ్వబడింది!" ⁴⁶ ఏమీ? అతనికి తెలియదా? నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ అతనికి ముందు ఎన్నోతరాలవారిని - అతని కంటే ఎక్కువబలం మరియు ఎక్కువ ధనసంపదలు గలవారిని కూడా - నాశనంచేశాడని? మరియు పాపాత్ములు వారి పాపాలను గురించి ప్రశ్నింపబడరు.

79. తరువాత అతడు తన వైభవంతో తన జాతివారి ఎదుటకు వచ్చాడు. ఇహలోక జీవితపు సుఖాలు కోరేవారు ఇలా అన్నారు: "అయ్యో మా దౌర్భాగ్యం! ఖారున్ కు లభించి నటువంటివి (ధన సంపత్తులు) మాకు కూడా లభించి ఉంటే ఎంత బాగుండేది? నిశ్చయంగా అతడు ఎంతో అదృష్టవంతుడు!"

80. కాని జ్ఞానసంపన్నులన్నారు: "మీ దౌర్భాగ్యం! అల్లాహ్ ఇచ్చే ప్రతిఫలమే, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారికి ఎంతో శ్రేష్టమైనది. మరియు ఈ మహా భాగ్యం, సహనం వహించే వారికి తప్ప ఇతరులకు లభించదు." ⁴⁷

81. ఆ పిదప మేము అతనిని, అతని గృహంతో సహా భూమిలోకి అణగగద్దొక్కాము. అతనిని,

تَبِعِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۗ أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِن قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَ أَكْثَرُ جَعْلًا ۗ وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٢٩﴾

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ ۗ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لِيَلْبِتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ ۗ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٠﴾

وَ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَن آمَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا ۗ وَ لَا يُلْقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٣١﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَ بِدَارِهِ الْأَرْضَ ۗ فَمَا

45) ఏ విధంగానైతే నీ ప్రభువుకు నీపై హక్కు ఉందో, అదేవిధంగా నీ ఆత్మకు, నీ భార్య పిల్లలకు, నీ బంధువులకు మరియు నీ అతిథులు మొదలైనవారికి కూడా నీమీద, నీఆదాయం మీద హక్కు ఉంది. కావున ప్రతి ఒక్కరికీ వాని హక్కు చెల్లించు.

46) ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 28:78 మరియు 41:50.

47) 'హదీస్' ఖుద్బు: అల్లాహ్ (సు.త.) అంటాడు: 'నేను నా సద్గుణాలను దాసుల కోరకు సిద్ధ పరచిన వస్తువులు ఎలాంటి వంటి, వాటిని ఇంతవరకు ఏ కన్నూ చూడ లేదు, ఏ చెవి వినలేదు మరియు ఏ ఆత్మ కూడా ఊహించ లేదు!' (బుఖారీ, ముస్లిం).

అల్లాహ్ (శిక్ష) నుండి తప్పించగల, అతని తెగ వారు ఎవ్వరూ లేక పోయారు మరియు అతడు కూడా తనను తాను కాపాడుకోలేక పోయాడు.

82. మరియు నిన్నటి వరకు అతని (ఖారూన్) వలే కావలెనని ఎవరైతే కోరుతూవచ్చారో, వారు ఇప్పుడు ఇలా పలుకసాగారు: "తెలుసుకోండి! 48 అల్లాహ్ తన దాసులలో, తాను కోరినవారికి జీవనోపాధిని విస్తరింపజేస్తాడు. 49 మరియు (తాను కోరినవారికి) తగ్గిస్తాడు. ఒక వేళ అల్లాహ్ అనుగ్రహమే మాపై లేకుంటే ఆయన మమ్మల్ని కూడా భూమిలోకి అణగగొట్టే ఉండేవాడు. తెలుసుకోండి! సత్య-తీరస్కారులు ఎన్నడూ సాఫల్యం పొందలేరు!"

83. ఆ పరలోక జీవితపు గృహాన్ని మేము భూమిలో పెద్దరికం చూపగోరని వారి కొరకు మరియు కల్లోలం రేకెత్తించని వారి కొరకు ప్రత్యేకిస్తాము. మరియు దైవబీతి గలవారికి (మేలైన) పర్యవసానం ఉంటుంది.

84. మంచి పనులు చేసినవచ్చిన వారికి వాటి కంటే ఉత్తమమైన (ప్రతిఫలం) లభిస్తుంది. 50 మరియు చెడ్డపనులు చేసి వచ్చిన వారికి, వారు చేస్తూ ఉండిన చెడ్డపనులకు తగినంత ప్రతిఫలమే ఇవ్వబడుతుంది.

كَانَ لَهُ مِنْ فِتْنَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ
اللَّهِ ۗ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٥٠﴾
وَاصْبِحَ الَّذِينَ تَكْفُرُوا مَكَانَهُ
بِأَلْسِنٍ يُقُولُونَ وَيُكَفِّرُ اللَّهُ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَ
يَقْدِرُ لَوْ أَرَادَ أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا
لَخَسَفَ بِنَاءُ وَيْكَانُهُ لَا يُفْلِحُ
الْكُفْرُونَ ﴿٥١﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ
لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ ۗ وَلَا
فَسَادًا ۗ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٢﴾
مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا
ۗ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى
الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

48) వయోక అన్న: ఈ శబ్దానికి Woe un to thee, Oh, Ah, Know అనే అర్థాలిచ్చారు.

అంటే, నీ పాడుగాను, అయ్యో, తెలుసుకో మొదలైనవి.

49) అల్లాహ్ (సు.త.) ధన సంపత్తులు ప్రసాదించినంత మాత్రానా అల్లాహ్ (సు.త.) వానిలో సంతోషపడయాడని మరియు అల్లాహ్ (సు.త.) వాటిని ఇవ్వని వాని మీద కోపంతో ఉన్నాడని కాదు. శాశ్వత సుఖసంతోషాలు కేవలం విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారికే లభిస్తాయి. భూలోక సుఖసంతోషాలు, పరలోక సుఖసంతోషాల ముందు అతి స్వల్పమైనవి.

50) చూడండి, 27:89 ప్రతి మంచిపనికి పదివంతులు అధికంగా పుణ్యఫలితం ఇవ్వబడుతుంది. అల్లాహ్ (సు.త.) కోరితే అంతకంటే ఎక్కువ పుణ్యఫలితం ఇస్తాడు. కాని ప్రతి చెడ్డ పనికి దానంత శిక్షమాత్రమే విధించబడుతుంది. పునరుత్థానదినమున ఎవరికి అన్యాయం జరుగదు చూడండి, 6:160.

85. (ఓ ముహమ్మద్!) నిశ్చయంగా, ఈ ఖుర్ ఆన్ ను నీకు విధిగా చేసినవాడు (అల్లాహ్) తప్పక నిన్ను నీ నిర్ణీత స్థానానికి తిరిగిస్తాడు.⁵¹ వారితో ఇలా అను: "ఎవడు మార్గదర్శకత్వంలో ఉన్నాడో మరియు ఎవడు స్పష్టంగా మార్గభ్రష్టత్వంలో పడిఉన్నాడో, నా ప్రభువుకు బాగా తెలుసు."

86. మరియు నీకు ఈ గ్రంథం (ఖుర్ఆన్) ఇవ్వబడుతుందని నీవెన్నడూ ఆశించలేదు, ఇది కేవలం నీ ప్రభువు కారుణ్యంవల్లనే లభించింది. కావున నీవు ఎన్నటికీ సత్య-తిరస్కారులకు లోడ్వడివాడవు కావద్దు!

87. మరియు అల్లాహ్ ఆయతులు, నీపై అవతరింపజేయబడిన తరువాత; వారు (సత్య-తిరస్కారులు) వాటి (పఠనం / ప్రవారం) నుండి నిన్ను ఏ మాత్రం లోలగింపనివ్వరాదు. మరియు (ప్రజలను) నీ ప్రభువు వైపునకు ఆహ్వానించు. మరియు నీవు బహుదైవారాధకులలో చేరిపోకు.

88. మరియు అల్లాహ్ తో పాటు ఏ ఇతర దైవాన్నీ ఆరాధించకు. ఆయన (అల్లాహ్) తప్ప మరొక ఆరాధ్య దైవం లేడు. కేవలం ఆయన ఉనికి (ముఖం) తప్ప ప్రతిదీ నశిస్తుంది.⁵² సర్వ న్యాయాధిపత్యం కేవలం ఆయనదే మరియు ఆయన వైపునకే మీరంతా మరలింపబడతారు. (3/4)

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَىٰ مَعَادٍ قُلِّبَ رَّبِّيَ أَعْلَمُ مَن جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَ مَن هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥١﴾

وَ مَا كُنْتَ تَرْجُو أَن يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ﴿٥٢﴾

وَ لَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ وَ أذْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَ لَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٥٣﴾

وَ لَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٤﴾

51) అంటే తప్పక తిరిగి మక్కాహ్ కు తిస్తాడు. కావున హిజ్రత్ కు 8 సంవత్సరాల తరువాత దైవ ప్రవక్త ('స'అస) తిరిగి మక్కాహ్ కు విజేయలై వచ్చారు. (ఇబ్నె-అబ్బాస్ ర'ది'అ. కథనం, 'సహీహ్. బుఖారీ).

52) చూడండి, 55:26-27.

29. సూరహ్ అల్-అంకబూత్

'అంకబూత్': సాలీడు పురుగు లేక సాల పురుగు. దీని పేరు 41వ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది. ఇందులో 69 ఆయతులు ఉన్నాయి. అసత్యాధారంపై ఉన్న ప్రతిది సత్యపు గాలికి ఒక రోజు ఎగిరిపోకుండా ఉండదు. ఇది చివరి మక్కాహ్ సూరహ్ అని చాలా మంది వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం. ఈ సమాహాపు 4 (29-32) సూరాహ్ లలో ఇది మొదటిది. ఈ నాలుగు సూరహ్ లు అల్-ఫ-లామ్-మీమ్, అక్షరాలలో ప్రారంభమవుతాయి.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. * అల్-ఫ-లామ్-మీమ్.
2. ఏమీ? ప్రజలు: "మేము విశ్వసించాము!" అని అన్నంత మాత్రానై తాము విడిచిపెట్టబడతారని మరియు తాము పరీక్షింపబడరని భావిస్తున్నారా? ¹
3. మరియు వాస్తవానికి, మేము వారికి పూర్వం గతించిన వారిని కూడా పరీక్షించి ఉన్నాము. కావున నిశ్చయంగా, సత్యవంతులు ఎవరో మరియు అసత్యవంతులు ఎవరో అల్లాహ్ వ్యక్తపరుస్తాడు.
4. లేక, చెడు పనులు చేస్తున్నవారు, మా (శిక్ష) నుండి తప్పించుకోగలరని భావిస్తున్నారా? ఎంతచెడ్డ నిర్ణయం వారిది!
5. అల్లాహ్ ను కలుసుకునే కోరిక ఉన్నవాడు, అల్లాహ్ నిర్ణయించిన ఆ సమయం తప్పక రానున్నదని నమ్మాలి. మరియు ఆయన సర్వం వినేవాడు, సర్వజ్ఞుడు.
6. కావున (అల్లాహ్ మార్గంలో) పాటుపడేవాడు నిశ్చయంగా తన (మేలు) కొరకే పాటుపడు తున్నాడని (తెలుసుకోవాలి). ² నిశ్చయంగా,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْم
أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا
أَمْنَا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ
وَ لَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ
لْيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ
أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ
أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ
مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ
اللَّهِ لَاتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
وَ مَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ
إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

1) మొట్ట మొదట విశ్వాసం (ఇస్లాం) స్వీకరించిన 'అమ్మూర్ అతని తల్లి-దండ్రులైన సుమయ్యా మరియు యాసర్, 'సుహీబ్ మరియు బిలాల్ మొదలైన వారు (ర'ది. 'అన్బుమ్) ఎన్నో తీవ్రమైన పరీక్షలకు గురిచేయబడ్డారు.
2) చూ, 45:15 జహోదున్: అంటే - (i) తన సత్యధర్మాన్ని, తన స్వాతంత్ర్యాన్ని, స్వేచ్ఛను కాపాడు కోవటానికి దానిని అడ్డగించే వారితో; (ii) సత్యం మీద మరియు సన్మార్గం మీద ఉండటానికి తన ఆత్మలోని అసత్యం, అధర్మంతో మరియు (iii) దుష్ట ప్రేరణలతో - చేసే పోరాటం.

అల్లాహ్ సర్వలోకాలవారి అక్కర ఏ మాత్రం లేనివాడు.

7. మరియు ఎవరైతే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తారో, నిశ్చయంగా అలాంటి వారి (పూర్వపు) పాపాలను మేము తప్పక తొలగిస్తాము మరియు వారు చేసిన సత్కార్యాలకు ఉత్తమమైన ప్రతిఫలం ఇస్తాము.

8. మరియు మేము మానవునికి తన తల్లి-దండ్రులతో మంచిగా వ్యవహరించమని ఆదేశించాము.³ కాని వారిద్దరూ, నీవు ఎరుగని వానిని నాకు భాగస్వామిగా చేయమని బలవంత పెడితే, నీవు వారి ఆజ్ఞాపాలన చేయకు.⁴ మీరందరూ నా వైపుకే మరలిరావలసి ఉన్నది, అప్పుడు నేను మీకు, మీరు ఏమి చేస్తూ ఉండే వారో తెలుపుతాను.

9. మరియు ఎవరైతే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉంటారో, మేము వారిని తప్పక సద్వర్తనులతో చేర్చుతాము.

10. మరియు ప్రజలలో కొందరు (తమ నాలు కలలో): "మేము అల్లాహ్ ను విశ్వసించాము." అని అనే వ్యక్తులున్నారు. కాని వారు అల్లాహ్ మార్గంలో హింసించబడినప్పుడు, మానవులు పెట్టిన పరీక్షలను అల్లాహ్ యొక్క శిక్షగా భావిస్తారు; మరియు ఒకవేళ నీ ప్రభువు నుండి సహాయం వస్తే వారు (కపట-విశ్వాసులు) అంటారు: "నిశ్చయంగా, మేము మీతోనే ఉన్నాము." ⁵ సర్వలోకాల వారి హృదయాల స్థితి అల్లాహ్ కు తెలియదా ఏమిటి?

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَنَكْفُرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ
لَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٦٨٧﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا
وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ إِلَىٰ
مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٦٨٨﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٦٨٩﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ
فَإِذَا أُوْدِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ
كَعَذَابِ اللَّهِ ۗ وَ لَيْسَ جَاءَ نَصْرٌ مِّن
رَّبِّكَ لَيَقُولَنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۗ أَوْ
لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ
الْعَالَمِينَ ﴿٦٩٠﴾

3) ఖుర్ఆన్ లో కేవలం ఏకైక ఆరాధ్యుడు అల్లాహ్ (సు.త.) ఆరాధనే చేయాలని మరియు తల్లి దండ్రులతో మంచిగా వ్యవహరించాలని అల్లాహ్ (సు.త.) ఆదేశిస్తున్నాడు. తమతల్లిదండ్రులను ఆదరించేవారే అల్లాహ్ (సు.త.) యొక్క స్థానాన్ని అర్థంచేసుకోగలుగుతారు. చూ. 31:14-15.
4) స'అద్ బిన్ అబీ-వత్తా'స్ (ర'ది.'అ.) ఇస్లాం స్వీకరించినప్పుడు అతనితల్లి నీవు ఇస్లాం మరియు ము'హమ్మద్ (స'అస)ను వదలనంత వరకు నేను అన్నపానీయాలను ముట్టను, అని మొండి పట్టు పట్టుతుంది. అప్పుడు ఈ ఆయత్ అవతరింపజేయబడింది. (స. ముస్లిం, తిర్మిజీ).
5) ఇలాంటి భావమిచ్చే మరొక ఆయత్ కు చూడండి, 4:141.

11. మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ విశ్వ సింఛిన వారిని స్వప్నపరుస్తాడు మరియు ఆయన కపట-విశ్వాసులను కూడా స్వప్నపరుస్తాడు. ⁶

12. మంయు సత్యతిరస్కారులు, విశ్వాసులలో: "మీరు మా మార్గాన్ని అనుసరించండి. మేము మీ పాపాలను భరిస్తాము." అని అంటారు. వాస్తవ వానికి వారి పాపాలలో నుండి దేనిని కూడా వారు భరించరు. నిశ్చయంగా, వారు అసత్యవాదులు. ⁷

13. మరియు నిశ్చయంగా, వారు తమ బరువులను మోస్తారు. మరియు తమ బరువులతో పాటు ఇతరుల బరువులను కూడా మోస్తారు. ⁸ మరియు నిశ్చయంగా, వారు పునరుత్థానదినమున, తమ బూటక కల్పనలను గురించి ప్రశ్నించబడతారు.

14. మరియు వాస్తవానికి, మేము నూహ్‌ను అతని జాతివారి వద్దకు పంపాము. అతను వారిమధ్య యాభైతక్కువ వేయిసంవత్సరాల వరకు (వారిని అల్లాహ్ ధర్మం వైపుకు ఆహ్వానిస్తూ) నివసించాడు; చివరకు వారు దుర్మార్గాన్ని విడనాడనందుకు, వారిని తుపాను పట్టుకున్నది. ⁹

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ
لَيَعْلَمَنَّ الْمُنْفِقِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطِيئَتَكُمْ
وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطِيئَتِهِمْ
مِّنْ شَيْءٍ ۗ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٢﴾

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَ أَلْتَقَالًا مَّعَ
أَثْقَالِهِمْ ۗ وَ لَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣﴾

وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ
فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا
فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَ هُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

6) అంటే అల్లాహ్ (సు.త.), సుఖ-దుఃఖాలనిచ్చి విశ్వాసులవరో మరియు కపట విశ్వాసులవరో విశదంచేస్తాడు. ఎవరైతే ప్రతి స్థితిలో అల్లాహ్ (సు.త.)కు కృతజ్ఞులై ఉంటారో వారే నిజమైన విశ్వాసులు. ఇంకా చూడండి, 47:31 మరియు 3:179, ఇది కపట విశ్వాసులను (మునాఫిఖులను) గురించి వచ్చిన మొదటి ఆయత్.

7) సత్య-తిరస్కారులు: 'మీరు మా మార్గాన్ని అనుసరిస్తే మేము మీ పాపాలను భరిస్తాము.' అని అనే మాటలు అబద్ధాలని ఇక్కడ విశదీకరింపబడింది. అల్లాహ్ (సు.త.) అంటున్నాడు: "భారం మోసేవాడు, ఎవరి భారాన్ని మోయడు!" పునరుత్థానదినమున స్నేహితుడు తన స్నేహితుని స్థితిని అడగడు, 70:10 మరియు దగ్గరి బంధువులుకూడా ఒకరినొకరు అడుగుకోరు. చూడండి, 35:18.

8) ఇటువంటి ఆయత్‌కు చూడండి, 16:25. దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రవచనం: "ఇతరులను సన్మార్గానికి పిలిచిన వారికి, వారు సన్మార్గాన్ని అనుసరిస్తే పునరుత్థానదినం వరకు వారంతా చేసే సత్కార్యాల ఫలితాల పుణ్యం దొరుకుతుంది. దుర్మార్గాలకు, పాపకార్యాలకు, దుష్టకార్యాలకు ఆహ్వానించేవారు తమను అనుసరించినవారి పాపభారాన్ని పునరుత్థాన దినం వరకు భరిస్తారు." ('స'హీహ్ బుఖారీ).

9) నూహ్ ('అ.స.) గాథ కొరకు చూడండి, 11:25-48 ఇక్కడ దీని ఉద్దేశమేమిటంటే: ఒక ప్రవక్త ('అ.స.) కూడా తాను ప్రేమించే వారిని సన్మార్గానికి తీలేడు. ఇంకా చూడండి, 28:56 నూహ్

15. తరువాత మేము అతనిని (నూహ్‌ను) మరియు నావలో ఎక్కినవారిని రక్షించి, దానిని సర్వలోకాల వారికి ఒక సూచనగా చేశాము.

16. మరియు (జ్ఞాపకంచేసుకోండి!) ఇలాగే ఇబ్రాహీమ్ కూడా తన జాతివారితో: "కేవలం అల్లాహ్‌నే ఆరాధించండి మరియు ఆయన యందు భయ-భక్తులు కలిగి ఉండండి. మీరు అర్థం చేసుకోగలిగితే, ఇది మీకు ఎంతో మేలైనది.

17. "నిశ్చయంగా, మీరు అల్లాహ్‌ను వదలి విగ్రహాలను ఆరాధిస్తూ, ఒక అబూత కల్పన చెస్తున్నారు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్‌ను వదలి మీరు ఎవరినైతే, ఆరాధిస్తున్నారో, వారికి మీకు జీవనోపాధిని సమకూర్చే యోగ్యత లేదు. కావున మీరు, మీ జీవనోపాధిని అల్లాహ్ నుండియే అపేక్షించండి మరియు ఆయననే ఆరాధించండి. మరియు ఆయనకే కృతజ్ఞులై ఉండండి. మీరంతా ఆయన వైపునకే మరలింపబడతారు.

18. "ఒకవేళ మీరు (ఈ సందేశాన్ని) అబద్ధమని తిరస్కరిస్తే, (అశ్వర్యమేమీ లేదు) వాస్తవానికి మీకు పూర్వం ఎన్నో సమాజాలు (దివ్యసందేశాలను అబద్ధాలని) తిరస్కరించాయి. మరియు సందేశ హరుని బాధ్యత, స్పష్టంగా మీకు సందేశాన్ని అందజేయటం మాత్రమే!"

19. అల్లాహ్ సృష్టించి ఏవిధంగా ప్రారంభిస్తున్నాడో, తరువాత దానిని ఏవిధంగా మరల ఉనికిలోకి తెస్తున్నాడో, వారు గమనించడం లేదా? నిశ్చయంగా, ఇది అల్లాహ్‌కు ఎంతో సులభం!

20. వారితో అను: "మీరు భూమిలో సంచారం చేసి చూడండి. ఆయన సృష్టించి ఏవిధంగా ప్రారంభించాడో!¹⁰ తరువాత అల్లాహ్‌యే మరల (రెండవసారి) దానిని ఉనికిలోకి తెస్తున్నాడు! నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు!"

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَبَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

وَإِنْ تَكْفُرُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ أُمَّةً مِّن قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

أَو لَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِك عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

(అ.స.) వారికి 950 సంవత్సరాలు ఇస్లాం ధర్మ ప్రచారం చేశారు. మార్గదర్శకత్వమంతా అల్లాహ్ (సు.త.) మార్గదర్శకత్వమే. చూడండి, 3:73.

10) చూడండి, 23:12-14.

21. ఆయన తాను కోరినవారిని శిక్షిస్తాడు మరియు తానుకోరిన వారిని కరుణిస్తాడు. మరియు ఆయన వైపుకే మీరంతా మరలింపబడతారు.

22. మరియు మీరు భూమిలో గాని, ఆకాశంలో గాని ఆయన నుండి తప్పించుకోజాలరు. మరియు అల్లాహ్ తప్ప మీకు సంరక్షకుడు గాని మరియు సహాయకుడు గాని ఎవ్వడూ లేడు.

23. మరియు ఎవరైతే, అల్లాహ్ సూచనలను మరియు ఆయనతో కాబోయే సమావేశాన్ని తీరస్కరిస్తారో, అలాంటి వారు నా కరుణపట్ల నిరాశపెందుతారు.¹¹ మరియు అలాంటి వారికి బాధాకరమైన శిక్ష పడుతుంది.

24. ఇక అతని (ఇబ్రాహీమ్) జాతివారి జవాబు ఈ విధంగా అనడం తప్ప మరొకటి లేక పోయింది: "ఇతనిని చంపండి లేదా కాల్చివేయండి." చివరకు అల్లాహ్ అతనిని అగ్ని నుండి రక్షించాడు.¹² నిశ్చయంగా ఇందులో విశ్వసించేవారికి సూచన లున్నాయి.

25. మరియు (ఇబ్రాహీమ్) ఇలా అన్నాడు: "నిశ్చయంగా మీరు ప్రాపంచిక జీవితంలో అల్లాహ్ ను వదలి, విగ్రహారాధనను మీ మధ్య ప్రేమకు సాధనంగా చేసుకున్నారు. కాని పునరుత్థాన దినమున మీకు పరస్పరం సంబంధమే లేదంటారు మరియు పరస్పరం శపించుకుంటారు మరియు మీ ఆశ్రయం నరకాగ్నియే మరియు మీకు సహాయపడేవారు ఎవ్వరూ ఉండరు." (7/8)

26. * అప్పుడు లూ'త్ అతనిని విశ్వసించాడు. (ఇబ్రాహీమ్) ఇలా అన్నాడు: "నేను నా ప్రభువు వైపునకు వలసపోతాను.¹³ నిశ్చయంగా, ఆయనే సర్వ శక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడు."

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَكْفُرُوا بِأُولَٰئِكَ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

وَ قَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَ يَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَ مَا أُولَٰئِكَ إِلَّا فِي النَّارِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٥﴾

فَأَمِنَ لَهُ لُوطٌ وَ قَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

11) చూడండి, 8:156.

12) చూడండి, 21:69.

13) ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.) తన భార్య సారహ్ మరియు తన సోదరుని కుమారుడు లూ'త్ ('అ.స.)లతో, తమదేశం కూసీ అంటే - కూఫా ప్రాంతంలోని ఒక నగరం నుండి షామ్ వైపునకు ప్రస్తానం చేశారు. ఎందుకంటే ఆదేశపు ప్రజలు - వారు ఇస్లాం అనుసరిస్తున్నందుకు - వారిపై దౌర్జన్యాలు చేశారు.

27. మరియు మేము అతనికి (ఇబ్రాహీమ్ కు) ఇస్'హాఖ్ మరియు య'అఖూబ్ లను ప్రసాదించి, అతనిసంతతిలో ప్రవక్తపదవిని మరియు గ్రంథాన్ని ఉంచి, ప్రపంచంలో అతనికి, అతని ప్రతిఫలాన్ని ఇచ్చాము. 14 మరియు పరలోకంలో అతడు నిశ్చయంగా, సద్వర్తనులలో పాటు ఉంటాడు. 15

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَ جَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَ اتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَ أَنَّهُ فِي الْأَخِرَةِ لِمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

28. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) లూ'త్ తన జాతిప్రజలలో ఇలా అన్నప్పుడు: "నిశ్చయంగా, మీరు చాలా హేయమైన పని చేస్తున్నారు. మీకు పూర్వం లోకంలో ఎవ్వడూ ఇలాంటి పని చేయలేదు. 16

وَلَوْ كُنَّا إِذْ قَالْ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

29. "వాస్తవానికి, మీరు (కామంలో) పురుషుల వద్దకు పోతున్నారు! మరియు దారి కొడు తున్నారు (దోపిడిచేస్తున్నారు)! మరియు మీ సభలలో అసభ్యకరమైన పనులు చేస్తున్నారు!" అతని జాతివారి జవాబు కేవలం ఇలానే ఉండేది: "నీవు సత్యవంతుడవే అయితే అల్లాహ్ శిక్షను మాపైకి తీసుకురా!"

أَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَ تَقَاطُؤْنَ السَّبِيلَ ۚ وَ تَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ ۖ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتَّبِعْنَا بَعْدَآبِ اللَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾

30. అప్పుడు లూ'త్ ఇలా ప్రార్థించాడు: "ఓ నా ప్రభూ! దౌర్జన్యపరులపై నాకు విజయము నొసంగు."

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

14) ఈ ప్రతిఫల మేమిటంటే అతను ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.) అబుల్-అబియా అనబడ్డారు. అంటే ప్రవక్తల మూలపురుషుడు. ఎందుకంటే అతని సంతానం నుండి ఎలోమంది ప్రవక్తలు వచ్చారు. అతని పెద్ద కుమారుడు, సయ్యిదా హాజర్ పుత్రుడైన ఇస్మా'యీల్ ('అ.స.) వంశం నుండి మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ ('స'అస) వచ్చారు. మరియు అతని రెండవ కుమారుడు ఇస్'హాఖ్ ('అ.స.) యొక్క కుమారుడైన య'అఖూబ్ ('అ.స.) నుండి అతని కుమారుడైన యూసుఫ్ ('అ.స.) వచ్చారు. మరియు య'అఖూబ్ ('అ.స.) యొక్క పన్నెండు మంది కుమారుల నుండి ఇంకా ఎలోమంది ప్రవక్తలు వచ్చారు. దావూద్, సుల్తమాన్, మూసా మరియు 'ఈసా ('అల్లాహీమ్. స.)లు అందరూ య'అఖూబ్ ('అ.స.) సంతతివారే, అంటే ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.) సంతతివారే. అందుకే యూదులు, క్రైస్తవులు, ముస్లిములే గాక ముస్లికులు కూడా ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.)ను ఆదరిస్తారు. ప్రతి ఒక్కరూ మేము ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.) ధర్మాన్నే ఆచరిస్తున్నాము అంటారు. కాని, వాస్తవానికి అతని ధర్మం, ఏక దైవ సిద్ధాంతం (ఇస్లాం) మాత్రమే.

15) చూడండి, 16:122.

16) లూ'త్ ('అ.స.) గాధ కొరకు చూడండి, 11:69-83.

31. మరియు మా దూతలు ఇబ్రాహీమ్ వద్దకు శుభవార్త తీసికొని వచ్చినపుడు వారన్నారు: "నిశ్చయంగా, మేము ఈ నగరవాసులను నాశనం చేయబోతున్నాము. ఎందుకంటే వాస్తవానికి దాని ప్రజలు దుర్మార్గులై పోయారు!"

32. (ఇబ్రాహీమ్) అన్నాడు: "వాస్తవానికి అక్కడ లూ'త్ కూడా ఉన్నాడు కదా!" వారన్నారు: "అక్కడ ఎవరున్నారో, మాకు బాగా తెలుసు. మేము అతనిని మరియు అతని కుటుంబం వారిని రక్షిస్తాము - అతని భార్య తప్ప - ఆమె వెనుక ఉండిపోయేవారిలో చేరిపోయింది."¹⁷

33. ఆ తరువాత మా దూతలు లూ'త్ వద్దకు రాగా అతను వారి నిమిత్తం చాలా చింతించాడు.¹⁸ మరియు ఇబ్బందిలో పడిపోయాడు. వారిలా అన్నారు: "నీవు భయపడకు మరియు దుఃఖపడకు! నిశ్చయంగా మేము నిన్ను మరియు నీ కుటుంబంవారిని రక్షిస్తాము - నీ భార్య తప్ప - ఆమె వెనుక ఉండిపోయే వారిలో చేరిపోయింది!"

34. "నిశ్చయంగా, మేము ఈ నగరవాసుల మీద ఆకాశం నుండి ఘోర విపత్తు అవతరింపజేయబోతున్నాము. ఎందుకంటే వారు అవిధేయ లయ్యారు!"

35. మరియు వాస్తవానికి, బుద్ధిమంతుల కొరకు మేము దీని ద్వారా ఒక స్పష్టమైన సూచనను వదలిపెట్టాము.¹⁹

36. మరియు మేము మద్యం వాసులవద్దకు వారి సహోదరుడు ఘు'బబ్'ను పంపాము.²⁰

وَ لَمَّا جَاءَتْ رُسُلَنَا إِبْرَاهِيمَ
بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ
هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا
ظَالِمِينَ ﴿٦٩٢﴾

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ
بِمَنْ فِيهَا ۗ لَنَنْجِيَنَّاهُ وَ أَهْلَهُ إِلَّا
أَمْرَاتَهُ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٦٩٣﴾

وَ لَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَاءَ
بِهِمْ وَ ضَاقَ بِهِمْ دَرَجًا ۖ قَالُوا لَا
تَخَفْ ۗ وَلَا تَحْزَنْ ۗ إِنَّا مُنْجِيُونَ ۗ

أَهْلِكَ إِلَّا أَمْرَاتِكَ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٦٩٤﴾
إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ
رِجْرًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٦٩٥﴾

وَ لَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّلْقَوْمِ
يَعْقِلُونَ ﴿٦٩٦﴾

وَ إِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۖ فَقَالَ

17) చూడండి, 7:83 మరియు 11:81.

18) చూడండి, 11:77.

19) సోడోమ్ మరియు గోమోరాహ్ (లూ'త్ జాతివారి) నగరాలు ఉండే చోట్లలో, ఈ రోజు మృత సముద్రం (Dead Sea) ఉంది. దాని పేరు ఇలా ఎందుకు పడిందంటే అందులో గంధకం మరియు పొటాష్ (Sulphur and Potash) అత్యధికంగా ఉండటం వల్ల అందులో ఏ జీవరాసి గానీ వృక్ష రాసి గానీ నివసించజాలదు.

20) ఘు'బబ్ ('అ.స.) గాథకు చూడండి, 11:85-93.

అతను ఇలా అన్నాడు: "నా జాతి ప్రజలారా! కేవలం అల్లాహ్‌నే ఆరాధించండి. మరియు అంతిమదినం కొరకు నిరీక్షిస్తూ (భయపడుతూ) ఉండండి. మరియు దౌర్జన్యపరులుగా భూమిలో కల్లోలం రేకెత్తిస్తూ తిరగకండి!"

37. కాని వారు అతనిని అసత్యుడని తిరస్కరించారు, ఒక తీవ్రమైన భూకంపం వారిని పట్టుకున్నది, అప్పుడు వారు తమ ఇంట్లలోనే చలనంలేని శవాలుగా మారిపోయారు.

38. మరియు వాస్తవంగా, 'అద్ మరియు స'మూద్ జాతులవారి (వినాశ) విషయం (మిగిలిపోయిన) వారి నివాసస్థలాల నుండి, మీకు స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది.²¹ వాస్తవానికి, వారు (సత్యాన్ని) గ్రహించేవారు అయినప్పటికీ, ఖైతాన్ వారి కర్మలను వారికి మంచివిగా కనబడటట్లు చేశాడు. ఆ తరువాత వారిని (బుజ్జ) మార్గం నుండి తొలగించాడు.

39. ఇక ఖారూన్²² ఫిరోజెస్ మరియు హామాను లను²³ (కూడా మేము ఇదే విధంగా నాశనం చేశాము). వాస్తవానికి, మూసా వారి వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలను తీసుకొనివచ్చాడు; కాని వారు భూమిలో అహంభావం చూపారు. కావున వారు (మా శిక్ష నుండి) తప్పించుకో లేక పోయారు.

40. కావున ప్రతి ఒక్కరిని మేము అతని పాపానికి బదులుగా పట్టుకున్నాము. వారిలో కొందరిపైకి మేము 'తుఫాన్ గాలిని పంపాము.²⁴ మరికొందరిని ఒక భయంకరమైన గర్జన

يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ
الْآخِرَ وَ لَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ

مُفْسِدِينَ ﴿٢٩﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ

فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثَثِينَ ﴿٣٠﴾

وَ عَادًا وَ ثَمُودًا وَ قَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِّنْ

مَسْجِدِهِمْ ۖ وَ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ

أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّاهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَ

كَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣١﴾

وَ قَارُونَ وَ فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ ۖ وَ لَقَدْ

جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ

فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَ مَا كَانُوا

سَابِقِينَ ﴿٣٢﴾

فَكَرًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ ۖ فَمِنْهُمْ مَّنْ

أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا ۖ وَ مِنْهُمْ مَّنْ

أَخَذَتْهُ الصَّبْحَةُ ۖ وَ مِنْهُمْ مَّنْ

21) 'అద్ జాతివారి నివాసం - అహ్‌ఖాఫ్ - యమన్ లోని హాదరమూత్ దగ్గర ఉంది. స'మూద్ జాతివారి నివాసం మదాయన్ 'సాలిహ్, అనే ప్రాంతంలో మదీనహ్ మునవ్వరహ్ - తబూక్‌ల మధ్య స'ఉది అరేబియాలో ఉంది. ఇది 'హిజాజ్ ఉత్తర ప్రాంతంలో ఉంది. చూడండి, 9:7.

22) ఖారూన్ గాథకు చూడండి, 28:76-82.

23) హామాన్ గాథకు చూడండి, 28:6.

24) 'తుఫాన్ గాలి' అద్ జాతివారిపై వచ్చింది.

(సయ్ హా) చిక్కించుకున్నది. 25 ఇంకా కొందరిని భూమిలోనికి అణగద్రొక్కాము, 26 ఇంకా ఇతరులను ముంచివేశాము. 27 మరియు అల్లాహ్ వారికిలాంటి అన్యాయం చేయలేదు, కాని వారే తమకుతాము అన్యాయం చేసుకున్నారు.

41. అల్లాహ్ ను వదిలి ఇతరులను సంరక్షకులుగా చేసుకున్నవారి ఉపమానాన్ని సాలెపురుగు నిర్మించే ఇంటితో పోల్చవచ్చు. నిశ్చయంగా, అన్నిటికంటే బలహీనమైన ఇల్లు సాలెపురుగు ఇల్లే! వారిది తెలుసుకుంటే ఎంత బాగుండేది! 28

42. వారు ఆయనను వదిలి దేనిని ప్రార్థిస్తున్నారో, అల్లాహ్ కు బాగా తెలుసు. మరియు ఆయన సర్వ శక్తిమంతుడు మహా వివేకవంతుడు.

43. మరియు ఈ ఉదాహరణలను మేము ప్రజలకు (అర్థంచేసుకోవాలని) ఇస్తున్నాము. మరియు జ్ఞానం గలవారు తప్ప ఇతరులు వీటిని అర్థం చేసుకోలేరు.

44. అల్లాహ్ ఆకాశాలను మరియు భూమిని సత్యాధారంగా సృష్టించాడు. నిశ్చయంగా, విశ్వసించే వారికి దీనిలో సూచన ఉంది.

خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ ۚ وَ مِنْهُمْ مَن
 أَعْرَفْنَا ۚ وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَ
 لَكِن كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٢٥﴾
 مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
 أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ ۚ اتَّخَذَتْ
 بَيْتًا ۚ وَ إِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتُ لَبَيْتٌ
 الْعَنْكَبُوتِ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾
 إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
 مِنْ شَيْءٍ ۚ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾
 وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ لِنُظَرِ بِهَا لِلنَّاسِ ۚ وَ
 مَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٢٨﴾
 خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ بِالْحَقِّ
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾

25) ఈ శిక్ష వచ్చిన వారు స'మూద్ జాతివారు.
 26) ఇది ఖారూస్ కు సంభవించిన శిక్ష.
 27) ఇది ఫిరోజ్ నే మరియు అతని సైనికులకు సంభవించిన శిక్ష.
 28) ఏ విధంగానైతే సాలెపురుగు అల్లిన ఇల్లు బలహీనమైనదో! అదే విధంగా అల్లాహ్ (సు.త.) ను వదిలి ఇతరులను ఆరాధించే వారి ఆరాధన కూడా వ్యర్థమైనదే. ఎందుకంటే వారు (ఆ దేవతలు) తమను ఆరాధించేవారికి ఎలాంటి సహాయం చేయలేరు. ###